

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

16 februari 2009

HOORZITTINGEN

**Gemeenschappelijke verklaring van
17 juni 2008 van de ministers, die de
Volksgezondheid onder hun bevoegdheden
hebben, betreffende het toekomstige
alcoholbeleid**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU
EN DE MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Maya DETIÈGE**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

16 février 2009

AUDITIONS

**Déclaration conjointe du 17 juin 2008
des ministres, qui ont la Santé publique
dans leurs attributions, sur la politique
future en matière d'alcool**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA SANTÉ PUBLIQUE, DE L'ENVIRONNEMENT
ET DU RENOUVEAU DE LA SOCIÉTÉ
PAR
MME **Maya DETIÈGE**

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Muriel Gerkens

A. — Vaste leden / Titulaires:

CD&V Luc Goutry, Nathalie Muylle, Lieve Van Daele
MR Daniel Bacquellaine, Jean-Jacques Flahaux, Jacques Otlet
PS Marie-Claire Lambert, Sophie Pécriaux
Open Vld Yolande Avontroodt, Katia della Faille de Leverghem
VB Koen Bultinck, Rita De Bont
sp.a Maya Detiège, Christine Van Broeckhoven
Ecolo-Groen! Muriel Gerkens
cdH Véronique Salvi
N-VA Flor Van Noppen

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

Sonja Becq, Mia De Schamphelaere, Mark Verhaegen, Inge Vervotte
Valérie De Bue, Olivier Destrebecq, Denis Ducarme, Florence Reuter
Colette Burgeon, Jean Cornil, Linda Musin
Maggie De Block, Sofie Staelraeve, Carina Van Cauter
Guy D'haeseleer, Barbara Pas, Bruno Valkeniers
Dalila Douifi, Meryame Kitir, Ludwig Vandenhove
Thérèse Snoy et d'Oppuers, Tinne Van der Straeten
Georges Dallemagne, Marie-Martine Schyns
Sarah Smeyers

cdH	:	centre démocrate Humaniste
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
FN	:	Front National
LDD	:	Lijst Dedecker
MR	:	Mouvement Réformateur
N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	:	Parti Socialiste
sp.a	:	Socialistische partij anders
VB	:	Vlaams Belang

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 52 0000/000: Parlementair document van de 52^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 52 0000/000: Document parlementaire de la 52^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV: Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

INHOUD

I. Procedure	4
II. Nood aan een geïntegreerd alcoholbeleid (punt 1 van de verklaring)	4
A. Een geïntegreerd beleid waarbij de sector wenst te worden betrokken	5
B. Een beleid aangepast aan een dalend verbruik	6
C. Een beleid waaraan alle betrokken partijen deelnemen	6
1. In het algemeen	6
2. Ministers	7
3. Lokaal niveau	8
III. Basiscijfers (punt 2 van de verklaring)	9
IV. Visies en algemene doelstellingen (punt 3 van de verklaring)	9
V. Maatregelen die moeten worden genomen (punt 4 van de verklaring)	12
A. Maatregelen die in de verklaring zijn vervat	12
1. Maatregelen in verband met de beschikbaarheid	12
a) De verkoop van alcoholische dranken verbieden in de tankstations langs de snelwegen	12
b) De verkoop van alcoholische dranken verbieden in de automaten	13
c) Een einde maken aan de verwarring tussen dranken	13
d) Niet langer alleen alcoholische dranken uitstallen in de vitrines van de nachtwinkels	14
2. Maatregelen betreffende de wetgeving	14
a) De toepassing van de huidige wetgeving verduidelijken	14
b) De wetgeving inzake alcoholpops onderzoeken	15
3. Maatregelen betreffende marketing en reclame	16
a) Het in 2005 gesloten convenant institutionaliseren	16
b) Het gratis aanbieden van alcoholhoudende producten tijdens culturele en sportevenementen verbieden	19
4. Maatregelen betreffende alcohol in het verkeer	20
5. Maatregelen betreffende het prijsbeleid	20
6. Maatregelen betreffende bepaalde doelgroepen	21
a) Jongeren	21
b) Zwangere vrouwen	22
7. Maatregelen waarvan de haalbaarheid moet worden nagegaan	26
a) Alcoholsloten	26
b) Beperking van het bloedalcoholgehalte aan het stuur voor onervaren chauffeurs	27
8. Maatregelen inzake de cijfergegevens en het onderzoek	27
B. Maatregelen die in de verklaring zouden kunnen worden opgenomen, voorstellen en denkpluizen	28
1. Bepaalde reclamestrategieën bestrijden	28
2. Maatregelen nemen inzake zorg	29
3. Een aangepaste opleiding garanderen	30
4. Andere doelgroepen bepalen	30
5. Andere problematische gedragingen bepalen	31
a) Alcoholvrije plaatsen, activiteiten of verantwoordelijkheden bepalen	31
b) Comadrinken aanpakken	31
6. De oorzaken aanpakken	32
VI. Varia	32
A. Epistemologie	32
B. Methodes	32

SOMMAIRE

I. Procédure	4
II. Besoin d'une politique intégrée en matière d'alcool (point 1 de la déclaration)	4
A. Une politique intégrée à laquelle le secteur demande à être associé	5
B. Une politique adaptée à une consommation en baisse	6
C. Une politique associant toutes les parties impliquées	6
1. En général	6
2. Ministres	7
3. Niveau local	8
III. Chiffres de base (point 2 de la déclaration)	9
IV. Visions et objectifs généraux (point 3 de la déclaration)	9
V. Mesures à prendre (point 4 de la déclaration)	12
A. Mesures qui se trouvent dans la déclaration	12
1. Mesures relatives à la disponibilité	12
a) Interdire la vente dans les stations services le long des autoroutes	12
b) Interdire la vente dans les distributeurs automatiques	13
c) Supprimer la confusion entre boissons	13
d) Ne plus exposer uniquement de l'alcool dans les vitrines des <i>night shops</i>	14
2. Mesures relatives à la législation	14
a) Clarifier l'application de la législation actuelle	14
b) Évaluer la législation relative aux <i>alcopops</i>	15
3. Mesures relatives au marketing et à la publicité	16
a) Institutionnaliser la convention signée en 2005	16
b) Interdire la mise à disposition gratuite de produits alcoolisés lors d'événements culturels et sportifs	19
4. Mesures relatives à l'alcool au volant	20
5. Mesures relatives à la politique des prix	20
6. Mesures relatives à certains groupes cibles	21
a) Jeunes	21
b) Femmes enceintes	22
7. Mesures dont il faut examiner la faisabilité	26
a) <i>Alcolocks</i>	26
b) Limiter le taux d'alcoolémie au volant pour les conducteurs inexpérimentés	27
8. Mesures relatives aux données chiffrées et à la recherche	27
B. Mesures qui pourraient s'y trouver, propositions et pistes	28
1. Lutter contre certaines stratégies publicitaires	28
2. Prendre des mesures relatives aux soins	29
3. Garantir une formation adéquate	30
4. Définir d'autres groupes cibles	30
5. Définir d'autres comportements problématiques	31
a) Définir des lieux, des activités ou des responsabilités sans alcool	31
b) S'attaquer à la biture express	331
6. Agir sur les causes	31
VI. Divers	32
A. Epistémologie	32
B. Méthodologie	32

DAMES EN HEREN,

I. — PROCEDURE

Uw commissie heeft haar vergadering van 27 januari 2009 gewijd aan hoorzittingen met betrekking tot de gemeenschappelijke verklaring van 17 juni 2008 van de ministers, die de Volksgezondheid onder hun bevoegdheden hebben, betreffende het toekomstige alcoholbeleid (*Belgisch Staatsblad* van 17 juli 2008).

Bij die gelegenheid zijn ook ter sprake gekomen:

- het wetsontwerp tot wijziging van het koninklijk besluit van 13 september 1999 betreffende de etikettering van voorverpakte voedingsmiddelen, om te wijzen op de gevaren van alcoholgebruik bij zwangere vrouwen (DOC 52 1206/001);
- het wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen voor wat betreft de plaatsing van alcoholsloten op voertuigen voor professioneel vervoer (DOC 52 0674/001).

De volgende personen werden gehoord:

- de heer Jean-Jacques Delhay (Belgische Federatie van wijn en gedistilleerde dranken);
- de heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret (Belgische Brouwersfederatie);
- de heer Raymond Gueibe (*Clinique Saint-Pierre, Ottignies*);
- mevrouw Marijs Geirnaert (VAD);
- mevrouw Pascale Anceaux (*Infor-drogues*);
- de heer Ludovic Henrard (Fedito).

De vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft de krachtlijnen van de gemeenschappelijke verklaring toegelicht op grond waarvan het alcoholbeleid zal worden uitgewerkt. Die verklaring is slechts de eerste etappe van een proces dat tijd zal vergen. De Algemene Cel Drugsbeleid zal haar werkzaamheden voortzetten in een algemeen kader, waarbij alle gezagsniveaus zullen betrokken zijn.

II. — NOOD AAN EEN GEÏNTEGREERD ALCOHOLBELEID (PUNT 1 VAN DE VERKLARING)

In de verklaring wordt gewezen op de nood aan een geïntegreerd alcoholbeleid, op grond van de verklaringen en de internationale verbintenissen van België. Over de wijze waarop een dergelijk beleid nadere uitvoering moeten krijgen, blijken de standpunten enigszins uiteen te lopen.

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — PROCÉDURE

Votre commission a consacré sa réunion du 27 janvier 2009 à des auditions relatives à la déclaration conjointe du 17 juin 2008 des ministres, qui ont la Santé publique dans leurs attributions, sur la politique future en matière d'alcool (*Moniteur Belge*, 17 juillet 2008).

Ont également été abordés à cette occasion:

- le projet de loi modifiant l'arrêté royal du 13 septembre 1999 relatif à l'étiquetage des denrées alimentaires préemballées, afin d'attirer l'attention sur les risques liés à la consommation d'alcool pendant la grossesse (DOC 52 206/001);
- la proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé en ce qui concerne l'installation d'alcolocks dans les véhicules destinés au transport professionnel (DOC 52 0674/001).

Les différentes personnes auditionnées ont été:

- M. Jean-Jacques Delhay (Fédération belge des vins et spiritueux);
- MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret (Fédération des brasseurs belges);
- M. Raymond Gueibe (Clinique Saint-Pierre, Ottignies);
- Mme Marijs Geirnaert (VAD);
- Mme Pascale Anceaux (Infor-drogues);
- M. Ludovic Henrard (Fedito).

La vice-première ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique a présenté les grandes lignes de la déclaration conjointe, sur la base de laquelle la politique en matière d'alcool sera construite. Cette déclaration n'est que la première étape d'un processus qui prendra du temps. La Cellule générale de Politique en matière de drogues poursuivra ses travaux dans un cadre global, associant tous les niveaux de pouvoir.

II. — BESOIN D'UNE POLITIQUE INTÉGRÉE EN MATIÈRE D'ALCOOL (POINT 1 DE LA DÉCLARATION)

La déclaration souligne le besoin d'une politique intégrée en matière d'alcool, sur la base des déclarations et des engagements internationaux de la Belgique. Des nuances sont apparues sur les modalités d'une telle politique.

A. Een geïntegreerd beleid waarbij de sector wenst te worden betrokken

Verschillende sprekers hebben erop geattendeerd dat de sector van de producenten van wijn, gedistilleerde dranken, bieren en andere alcoholhoudende producten bij het beleid terzake wenst te worden betrokken.

De heer Jean-Jacques Delhaye wenst de sector van de Belgische Federatie van de wijn en de gedistilleerde dranken daarbij te betrekken. Die sector wenst omwille van de geloofwaardigheid op een objectieve wijze bij een en ander te worden betrokken.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret wensen ook de biersector daarbij te betrekken. Bier is immers een traditioneel Belgisch product, waarop men zowel ten onzent als in het buitenland trots is. De brouwnijverheid is een voor de Belgische voedingsindustrie belangrijke sector en voor de Belgische economie in het algemeen betekent die industrie veel.

De sprekers schetsen een beeld van hun federatie en wijzen erop dat ze een verantwoord gebruik voorstaat. De brouwers hebben deelgenomen aan nationale bewustmakingscampagnes zoals de «bob»-campagnes of «Respect 16» (om het verbod op verkoop aan de zestienminners te doen naleven). Ze beschouwen zichzelf als efficiënte partners om maatregelen uit te werken die de partijen die bij risicogedrag betrokken zijn, zoals het gebruik van alcohol in het verkeer of de verkoop van bier aan jongeren van minder dan 16 jaar, te informeren en te sensibiliseren.

Mevrouw Pascale Anceaux trekt de eerlijkheid van die campagnes in twijfel. Het draait rond reclame. Zo beoogt de «Bob»-campagne het alcoholgebruik te stimuleren bij al wie geen bestuurder is. Door het consumptieproces te bagatelliseren, bagatelliseert men ook het gevaar. De spreekster pleit ervoor dat geen verwarring zou bestaan over de productiefunctie en de preventiefunctie, die met elkaar strijdige functies zijn. Dat vereist een financiering door de overheid.

Ook voorzitter Muriel Gerkens heeft vragen bij de objectiviteit van die campagnes. Ze worden medegefinancierd door de producenten en die gebruiken dat als argument om een inzage recht te eisen en te verkrijgen. De spreekster is gevoelig voor het punt dat een dergelijke situatie niet de garantie biedt dat de producenten ernaar streven de volksgezondheid te bevorderen. Het kan logischer lijken dat de campagnes door de overheid worden gevoerd, zoniet dreigt een op zijn minst schijnbaar belangenconflict.

A. Une politique intégrée à laquelle le secteur demande à être associé

Plusieurs intervenants ont souligné que le secteur des producteurs de vins, spiritueux, bières et autres produits contenant de l'alcool était demandeur d'une intégration dans la politique en la matière.

M. Jean-Jacques Delhaye veut associer le secteur des vins et spiritueux, celui-ci désirant s'impliquer de manière objective, dans un souci de crédibilité.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret désirent également associer le secteur de la bière, qui est un produit belge traditionnel qui suscite la fierté, en Belgique et à l'étranger. L'industrie brassicole est un secteur d'activité très important pour l'industrie alimentaire belge. Pour l'économie belge en général, cette industrie représente beaucoup.

Les orateurs donnent un aperçu de leur fédération et soulignent qu'elle postule une consommation responsable. Les brasseurs ont participé à des campagnes de sensibilisation d'une portée nationale, comme «Bob» (désignant celui qui ne boit pas lors d'une sortie) ou «Respect 16» (en vue de faire respecter l'interdiction de vente aux moins de 16 ans). Il considèrent être des partenaires efficaces pour développer des mesures d'information et de sensibilisation des parties intéressées au sujet de comportements à risques, tels que l'alcool au volant ou la vente de bières aux moins de 16 ans.

Mme Pascale Anceaux met en doute l'honnêteté de ces campagnes. L'effort est surtout publicitaire. Par exemple, la campagne «Bob» vise, en creux, à promouvoir la consommation d'alcool par tous ceux qui ne sont pas conducteurs. En banalisant le processus de consommation, on banalise le danger. L'oratrice plaide pour que les fonctions de production et de prévention, qui sont antinomiques, ne se confondent pas. Pour ce faire, un financement public est nécessaire.

Mme Muriel Gerkens, présidente, s'interroge aussi sur l'objectivité de ces campagnes. Souvent, les producteurs cofinancent celles-ci et prennent argument de ce cofinancement pour revendiquer et obtenir un droit de regard. L'oratrice se dit sensible à l'argument suivant lequel une telle situation ne donne pas la garantie que les producteurs poursuivent l'objectif de promouvoir la santé publique. Il peut paraître plus logique que les autorités publiques procèdent aux campagnes. À défaut, on risque le conflit d'intérêts, à tout le moins apparent.

De heer Ludovic Henrard twijfelt aan de doeltreffendheid van een medewerking van de sector: het (op zich verdedigbaar) winstgevend belang staat haaks op het belang van de volksgezondheid. Het rampzalige voorbeeld van de Rodin-stichting toont aan dat belangenconflicten moeten worden voorkomen.

De minister vindt dat, als de verenigingen vragen dat de producenten niet buiten hun rol vallen, ze ook zelf moeten accepteren zich daartoe te verbinden. Meer in het algemeen, moet een campagne niet noodzakelijkerwijs als slecht worden bestempeld omdat ze door de producenten wordt opgezet. Zo hebben de producenten al doeltreffende programma's gelanceerd in de scholen.

De heer Philip Buisseret geeft aan dat de sector nooit alleen een bewustmakingscampagne opzet, maar dat hij integendeel de steun en de bijstand van de instellingen in het veld zoekt. Zo werd de «Bob»-campagne georganiseerd in overleg met het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid. Bij de campagne «Respect 16» waren de deelnemers van de horecasector en de verdelers betrokken. De producenten doen zich geenszins voor als preventiespecialisten.

B. Een beleid aangepast aan een dalend verbruik

Verschillende sprekers verwijzen naar de daling van het verbruik in de sector.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret wijzen er aldus op dat de bierconsumptie in België daalt: -4% in 2008. Die daling houdt al twintig jaar aan. De sector exporteert 57% van zijn productie. Bier is echter een drank met een laag alcoholgehalte, die zorgt voor gezelligheid en die deel uitmaakt van de Belgische consumptiecultuur.

De heer Ludovic Henrard stipt aan dat die dalende consumptie niet mag leiden tot een verminderde inspanning tegen de ongewenste effecten van het alcoholisme. De daling is uitgedrukt in absolute cijfers en dat betekent niet dat er minder gebruikers zijn en al evenmin dat zij die consumeren de neiging hebben om minder te consumeren.

C. Een beleid waaraan alle betrokken partijen deelnemen

1. In het algemeen

*Voorzitster Muriel Gerken*s betreurt dat de diverse gerichte maatregelen zelfs niet de schijn hebben van een kader aan te geven voor een coherent alomvattend beleid. Volgens haar moesten alle gezagsniveaus, alle

M. Ludovic Henrard doute de l'efficacité d'une collaboration du secteur: l'intérêt lucratif (qui est défendable en soi) s'oppose à l'intérêt de la santé publique. L'exemple funeste de la Fondation Rodin démontre qu'il faut veiller à éviter les conflits d'intérêt.

La ministre estime que, si les associations demandent que les producteurs restent dans leur rôle, elles doivent aussi admettre qu'elles-mêmes doivent aussi s'y engager. Plus généralement, ce n'est pas parce que les producteurs lancent une campagne que celle-ci doit nécessairement être qualifiée de mauvaise. Par exemple, les producteurs ont déjà lancé des programmes efficaces dans les écoles.

M. Philip Buisseret informe que le secteur ne procède jamais seul à une campagne de sensibilisation, mais au contraire cherche l'appui et le relais des institutions sur le terrain. La campagne «Bob» a ainsi été organisée en concertation avec l'Institut belge pour la sécurité routière. La campagne «Respect 16» a associé les participants du secteur de l'Horeca et les distributeurs. Les producteurs ne se prétendent nullement spécialistes de la prévention.

B. Une politique adaptée à une consommation en baisse

Plusieurs intervenants sont revenus sur la baisse de la consommation enregistrée dans le secteur.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret soulignent ainsi que la consommation de bière en Belgique est en baisse: -4 % en 2008. Cette baisse est constante depuis vingt ans. Le secteur exporte 57 % de sa production. Or, la bière est une boisson faiblement alcoolisée, conviviale et appartenant à la culture belge de consommation.

M. Ludovic Henrard soutient que cette baisse de consommation ne peut entraîner une baisse de l'effort contre les effets indésirables de l'alcoolisme. La baisse est exprimée en termes absolus, ce qui ne signifie ni qu'il y a moins d'utilisateurs, ni que ceux qui consomment ont tendance à réduire l'absorption.

C. Une politique associant toutes les parties impliquées

1. En général

*Mme Muriel Gerken*s, présidente, regrette que les diverses mesures ponctuelles ne constituent pas, même en pointillé, le cadre d'une politique globale cohérente. Il aurait fallu associer, selon elle, tous les niveaux de

ministers (en niet alleen degenen die voor Volksgezondheid bevoegd zijn) en alle veldwerkers met inbegrip van de jongerenbewegingen daarbij worden betrokken.

De minister erkent dat het belangrijk is alle gezagsniveaus bij de zaak te betrekken. Bij de uitwerking van de verklaring heeft elkeen ideeën naar voren gebracht binnen zijn bevoegdheidsveld en naargelang het publiek tot hetwelk hij zich richtte. Sommige decentrale overheden hebben al actieplannen tegen tabak, alcohol of andere drugs. Het is niet de bedoeling geweest in hun plaats te treden. Andere plannen worden thans uitgewerkt: hun resultaten zullen moeten worden opgevolgd.

Verskillende andere sprekers hebben ook aandacht besteed aan de betrokkenheid van bepaalde partijen die bij het op gang gebracht proces betrokken zijn.

2. Ministers

De verklaring is alleen door de ministers van Volksgezondheid van de verschillende gezagsniveaus ondertekend. *Mevrouw Pascale Anceaux* vraagt waarom de andere ministers van die gezagsniveaus daar niet bij werden betrokken.

De heer Ludovic Henrard stelt daarentegen met voldoening vast dat de nadruk wordt gelegd op de gezondheid door de terzake bevoegde ministers bij een en ander te betrekken. De spreker roept ertoe op de inspanningen binnen de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid voort te zetten met het oog op een efficiënte coördinatie.

Kennelijk doet zich een wildgroei voor van als gestructureerd aangekondigde plannen die van verschillende bevoegdheidsniveaus uitgaan. Er is een alomvattend, coherent raamwerk nodig.

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V) vraagt zich af welke status de verklaring heeft en of ze eventueel verplicht is voor de andere ministers en bevoegdheidsniveaus. Zullen bepaalde hervormingen overigens een wetswijziging vergen?

Volgens *mevrouw Maya Detiège (sp.a)* mag de eventuele complexiteit van de bevoegdheidsverdeling de voor Volksgezondheid bevoegde federale minister geenszins ontslaan van de taak voor deze aangelegenheid een duidelijk, samenhangend, gestructureerd en alomvattend plan uit te werken.

De minister herinnert eraan dat de bevoegdheden in die aangelegenheid gespreid of zelfs versnipperd zijn. Elke minister moet naargelang zijn bevoegdheden

pouvoir, tous les ministres (et pas seulement ceux qui sont compétents pour la Santé publique) et tous les intervenants de terrain, y compris les mouvements de jeunesse.

La ministre reconnaît l'importance de l'association de l'ensemble des niveaux de pouvoir concernés. Dans la constitution de la déclaration, chacun a émis des idées, dans la sphère de ses compétences et selon le public auquel il s'adressait. Certaines entités fédérées se sont déjà dotées de plans d'action contre le tabac, l'alcool ou d'autres drogues. Il ne s'est pas agi de s'y substituer. D'autres sont en cours d'élaboration: leurs résultats devront être suivis.

Plusieurs autres intervenants se sont aussi intéressés à l'association de certaines parties intéressées au processus mis en mouvement.

2. Ministres

Seuls les ministres de la Santé publique des différents niveaux de pouvoir sont signataires de la déclaration. *Mme Pascale Anceaux* s'interroge sur les raisons pour lesquelles les autres ministres de ces niveaux de pouvoir n'ont pas été associés.

M. Ludovic Henrard au contraire se réjouit de constater que l'accent est mis sur la santé en associant les ministres compétents en la matière. L'orateur appelle à continuer les efforts au sein de la conférence interministerielle de la santé en vue d'une coordination efficace.

On assiste à un foisonnement de plans annoncés comme structurés, provenant de niveaux de pouvoir différents. Un cadre global cohérent est nécessaire.

Mme Nathalie Muylle (CD&V) s'interroge sur le statut de la déclaration et son caractère éventuellement obligatoire pour les autres ministres des autres niveaux de pouvoir. Par ailleurs, certaines réformes nécessiteront-elles une réforme législative?

Mme Maya Detiège (sp.a) estime que la complexité éventuelle de la répartition des compétences ne peut exonérer la ministre fédérale en charge de la Santé publique du devoir de constituer un plan clair, cohérent, structuré et global en la matière.

La ministre rappelle que les compétences en la matière sont partagées, voire éclatées. L'application des différentes mesures contenues dans la déclaration

de verschillende in de verklaring vervatte maatregelen toepassen. Tijdens elke vergadering van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid wordt gerapporteerd over de wijze waarop de verschillende bevoegde ministers het plan ten uitvoer hebben gelegd en hun collega's binnen de regering hebben ondervraagd.

Mevrouw Valérie De Bue (MR) vraagt meer uitleg over de eventuele verschillen tussen de samenstelling van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid en die van de Algemene Cel Drugsbeleid.

De minister licht toe dat de Interministeriële Conferentie alle bevoegde federale ministers omvat, terwijl de Cel alle voor het drugsbeleid bevoegde ministers plus een aantal bij dat beleid belanghebbenden omvat.

3. Lokaal niveau

De heer Ludovic Henrard beklemtoont dat een echt geïntegreerd beleid ook het lokale echelon omvat, met name de verenigingen. Om alcoholmisbruik tegen te gaan, moet ook de ruimst mogelijke steun worden gewaarborgd.

Volgens *mevrouw Marijs Geirnaert* missen de aanbevelingen, welke niet met een geïntegreerd beleid sporen, een maatschappelijk draagvlak en beogen ze alleen welbepaalde categorieën. Ze zijn dus weinig geloofwaardig en werken soms zelfs contraproductief. Het lokale niveau is van cruciaal belang. De spreker wenst de lokale overheden te betrekken bij een coherente structurering die de mogelijkheid biedt de noodzakelijke preventie-, verzorgings- en bestraffingsmaatregelen te nemen op het meest geschikte niveau (federaal, gewestelijk of lokaal).

Mevrouw Yolande Avontroodt (Open Vld) onderstreept hoe belangrijk het lokale niveau is, vooral in een domein waarin een deel van de bevoegdheden bij de deelgebieden ligt. Er moet een model worden uitgedacht waarbij het federale en het lokale echelon worden betrokken.

De heer Jacques Otlet (MR) vraagt rekening te houden met de plaatselijke beleidsmaatregelen. Elk gestructureerd beleid staat of valt met dat echelon. Het ware bijvoorbeeld denkbaar proefprojecten op te zetten waarbij de gemeenschappen, de federale overheid, de gewesten en de gemeenten worden betrokken.

De heer Tangui Vander Elst wijst erop hoe belangrijk het is zich op het lokale echelon te verlaten, en hij preciseert dat hij met dat oogmerk trouwens met Luik samenwerkt binnen de «Carréwijk» van die stad. Het

relève de chaque ministre, selon ses compétences. En conférence interministérielle de la santé, il est fait rapport à chaque réunion de la manière dont les différents ministres compétents ont exécuté le plan et interpellé leurs collègues de gouvernement.

Mme Valérie De Bue (MR) demande des précisions sur les différences éventuelles entre la composition de la conférence interministérielle de la santé et la Cellule générale de Politique en matière de drogue.

La ministre précise que la première comprend l'ensemble des ministres compétents, au niveau fédéral, des communautés et des régions, pour la Santé publique, et que la seconde comprend l'ensemble des ministres et des intervenants concernés par la politique en matière de drogue.

3. Niveau local

M. Ludovic Henrard souligne qu'une vraie politique intégrée consiste à associer aussi le niveau local, notamment les associations. Lutter contre l'alcool nécessite de garantir un soutien le plus large possible.

Mme Marijs Geirnaert estime que les recommandations, qui ne correspondent pas à une politique intégrée, manquent de soutien sociétal et ne visent que des catégories déterminées. Elles sont donc peu crédibles et même parfois contre-productives. Le niveau local est essentiel. L'oratrice désire associer les pouvoirs publics locaux dans une structuration cohérente, permettant de prendre les mesures nécessaires de prévention, de soins et de répression au niveau le plus adapté (fédéral, régional ou local).

Mme Yolande Avontroodt (Open Vld) souligne l'importance du niveau local, spécialement dans un domaine où une partie des compétences appartient aux entités fédérées. Il convient d'imaginer un modèle qui associe le niveau fédéral et l'échelon local.

M. Jacques Otlet (MR) demande qu'on tienne compte des politiques locales. Toute politique structurée passe par cet échelon. On pourrait par exemple imaginer des projets-pilote associant les communautés, le pouvoir fédéral, les régions et les communes.

M. Tangui Vander Elst relève l'intérêt de s'appuyer sur le niveau local et précise d'ailleurs travailler à cet effet avec la ville de Liège, dans le Carré. L'enjeu est d'associer les cafés, les night-shops et la police. Cette

is de bedoeling de cafés, de nachtwinkels en de politie bij de zaak te betrekken. Dankzij die samenwerking kan de doelgroep van die beleidslijnen worden overtuigd van het belang van de maatregelen. Het is zaak efficiëntie te waarborgen: die ligt namelijk hoger als de bevolking overtuigd is.

Volgens *mevrouw Pascale Anceaux* zouden de producenten niet bij de samenwerking op lokaal vlak mogen worden betrokken. In plaats van meer blauw op straat zijn er meer leerkrachten in de scholen nodig om de jongeren omtrent dat vraagstuk te sensibiliseren.

De minister betreurt dat de bevoegdheidsverdeling terzake dusdanig ingewikkeld is. Een en ander vergemakkelijkt niet echt de werkzaamheden in de Interministeriële Conferentie. Op lokaal vlak opteert de spreekster voor het idee van stadscontracten, waarin preventie van aan alcoholmisbruik gerelateerd probleemgedrag zou worden opgenomen. Daarvoor zijn evenwel de deelgebieden bevoegd.

III. — BASISCIJFERS (PUNT 2 VAN DE VERKLARING)

Uit de gezamenlijke verklaring van 17 juni 2008 blijkt dat de Belg jaarlijks gemiddeld 8,8 liter alcohol consumeert.

De heer Jean-Jacques Delhaye verstrekt meer uitleg over de verschillende componenten waaruit die 8,8 liter bestaat: 1,21 liter zuivere alcohol aan geestrijke dranken (waarvan 0,028 liter alcopops en soortgelijke dranken); 2,09 liter wijn en 5,48 liter bier. De spreker wil dat het te beperkende begrip «alcohol» vervangen wordt door het begrip «alcoholhoudende drank», dat ook de gefermenteerde dranken, de tussenproducten en de gedistilleerde dranken omvat.

De heer Raymond Gueibe laat weten dat in België tegenover elke honderd aan alcoholmisbruik te wijten doden slechts twee sterfgevallen staan die toe te schrijven zijn aan alle andere soorten drugs samengenomen. Hij schat dat 40% van alle patiënten direct of indirect wegens alcoholmisbruik in het ziekenhuis worden opgenomen.

IV. — VISIES EN ALGEMENE DOELSTELLINGEN (PUNT 3 VAN DE VERKLARING)

In de verklaring worden drie doelstellingen nagestreefd: 1° «de aan alcohol gerelateerde schade voorkomen en verminderen»; 2° «het onaangepaste, buitensporige, problematische en risicovolle gebruik van alcohol bestrijden en niet alleen de afhankelijkheid ervan» en 3° «een beleid voeren dat gericht is op risicogroepen en op risicosituaties».

association permet de convaincre les destinataires des politiques de l'intérêt des mesures. L'important est de garantir l'efficacité: celle-ci est plus importante si la population est convaincue.

Mme Pascale Anceaux n'est pas d'avis que la collaboration avec le niveau local devrait associer les producteurs. Plutôt que plus de police dans la rue, il faudrait plutôt plus d'enseignants dans les écoles pour sensibiliser à cette problématique.

La ministre regrette la complexité de la répartition des compétences en la matière. Les travaux au sein de la conférence interministérielle n'en sont guère facilités. Au niveau local, l'oratrice retient l'idée des contrats de ville dans lesquels la prévention des comportements problématiques liés à la consommation abusive d'alcool serait reprise. Cette compétence appartient toutefois aux entités fédérées.

III.— CHIFFRES DE BASE (POINT 2 DE LA DÉCLARATION)

La déclaration conjointe du 17 juin 2008 révèle que le belge consomme en moyenne 8,8 litres d'alcool par an.

M. Jean-Jacques Delhaye apporte des précisions en décomposant ces 8,8 litres: 1,21 d'alcool pur pour les spiritueux (dont 0,028 litres pour les alcopops et substances similaires), 2,09 pour les vins et 5,48 pour les bières. L'orateur souhaite qu'on substitue à la notion d'alcool, trop limitative, la notion de «boisson contenant de l'alcool», englobant les boissons fermentées, les produits intermédiaires et les boissons distillées.

M. Raymond Gueibe informe que, chaque fois qu'en Belgique, on dénombre cent morts attribuables à l'abus d'alcool, sur le même temps il n'y a que deux décès attribuables à toutes les autres drogues réunies. Il estime à 40 % le nombre de patients hospitalisés directement ou indirectement en raison d'un abus d'alcool.

IV.—VISIONS ET OBJECTIFS GÉNÉRAUX (POINT 3 DE LA DÉCLARATION)

La déclaration poursuit trois objectifs: 1° prévenir et réduire les dommages liés à l'alcool, 2° combattre la consommation inadaptée, excessive, problématique et risquée d'alcool et non pas seulement la dépendance et 3° avoir une politique orientée vers des groupes cibles à risques et des situations à risques.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret zijn ervan overtuigd dat misbruik en problematische vormen van gebruik moeten worden tegengegaan. Het is onontbeerlijk gerichte en doeltreffende maatregelen ten uitvoer te leggen. Actieve samenwerking tussen producenten en distributeurs is noodzakelijk. De Belgische brouwers willen partners zijn, geen vijanden.

De Belgische brouwers zijn gewonnen voor doeltreffende preventiecampagnes, die in eerste instantie gericht zijn op welbepaalde doelgroepen, en dan bij voorkeur op de plaats zelf waar de alcohol wordt geconsumeerd.

Mevrouw Marijs Geirnaert beklemtoont hoe belangrijk bewustmaking en voorlichting zijn. Alleen via die aanpak is een maatregelenpakket mogelijk dat de steun van de bevolking geniet. Al te vaak treedt de overheid louter wetgevend op zonder op de daadwerkelijke implementatie toe te zien. Die campagnes moeten gepaard gaan met maatregelen inzake zorgverstrekking, alsmede met structurele en regelgevende maatregelen alsook nieuwe *monitoring*- en onderzoeksprocedures.

Er zou een nationaal raamwerk moeten worden opgezet. Er moeten middelen worden vrijgemaakt om te zorgen voor optimale preventie en zorgverstrekking. De spreekster pleit voor een nationaal vierjarenplan ter bestrijding van de funeste gevolgen van alcoholgebruik, naar het voorbeeld van wat voor 2008-2012 is voorgesteld in de Algemene Cel Drugsbeleid. Er moeten duidelijke richtlijnen worden uitgewerkt met inachtneming van de spreiding van de diverse bevoegdheden.

Mevrouw Pascale Anceaux is verheugd dat in de verklaring geen prohibitionistisch standpunt wordt gehuldigd. Elk verbod op alcoholconsumptie wekt alleen maar de drang op dat verbod te omzeilen. Voorts moet men af van een aantal heersende opvattingen, zoals de almacht van voorlichting en het erg beperkte nut van etikettering. Dramatiseren en culpabiliseren zijn zaken die moeten worden voorkomen. Stigmatiseren leidt tot stilzwijgen.

Volgens de spreekster strekt de verklaring ertoe de verantwoordelijkheid volledig bij het individu of bij de burger te leggen. Zo worden de Staat en de producenten van elke verantwoordelijkheid ontheven. De alcoholnijverheid werpt een dusdanig fors gewicht in de schaal dat van haar niet wordt gerept.

Mevrouw Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) en de heer David Geerts (sp.a) onderstrepen dat het belangrijk is niet te stigmatiseren.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret se disent convaincus qu'il faut combattre les abus et modes de consommation inappropriés. La mise en œuvre de mesures ciblées et efficaces est indispensable. La collaboration active des producteurs et des distributeurs est nécessaire. Les brasseurs belges veulent être des partenaires, non des adversaires.

Les brasseurs belges sont favorables à des campagnes de prévention efficaces, se dirigeant en priorité vers des groupes cibles bien déterminés, et de préférence à l'endroit même de la consommation.

Mme Marijs Geirnaert insiste sur l'importance de la sensibilisation et de l'information. Seuls ces mécanismes permettent qu'un ensemble de mesures soient soutenues par la population. Trop souvent, les autorités publiques se bornent à légiférer sans veiller à l'implémentation effective. À ces campagnes doivent être associées des mesures relatives aux soins, des mesures structurelles et réglementaires et des nouvelles procédures de monitoring et de recherche.

Un cadre national devrait être constitué. Des moyens doivent être débloqués afin d'optimiser la prévention et la dispensation de soins. L'oratrice plaide pour un plan d'action national de lutte contre les effets négatifs de la consommation d'alcool, construit sur quatre ans, sur le modèle de ce qui fut présenté en Cellule générale de Politique en matière de drogue pour 2008-2012. Des directives claires doivent être établies en respectant la répartition des différentes compétences.

Mme Pascale Anceaux se réjouit que la déclaration n'adopte pas une position prohibitionniste. Toute interdiction de l'alcool ne crée que l'envie de la contourner. Par ailleurs, il faut se départir des idées reçues, telles que la toute-puissance de l'information et l'utilité de l'étiquetage, fort limitée. Il convient d'éviter de dramatiser et de culpabiliser. Stigmatiser conduit au silence.

Selon l'intervenante, la déclaration tend à faire reposer l'entière responsabilité sur l'individu ou le citoyen. Ainsi, la responsabilité de l'État et des producteurs est totalement exonérée. Le poids de l'industrie de l'alcool est à ce point lourd qu'on omet d'en parler.

Mme Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) et M. David Geerts (sp.a) soulignent l'importance de ne pas stigmatiser.

De heer David Geerts (sp.a) wil ook dat de partners die aan de hoorzitting deelnemen de handen in elkaar slaan en het eens raken over een gemeenschappelijke boodschap. Het mag geen bagatelliserende of culpabiliserende boodschap worden; wel integendeel. Ze moet aangeven waar de grens ligt tussen naar onze culturele normen redelijk verbruik enerzijds en problematisch gebruik anderzijds. Cafés blijven plaatsen waar actief sociale contacten tot stand komen.

De heer Raymond Gueibe stelt dat alcohol in heel onze samenleving een welbepaalde sociale functie toebedeeld krijgt. In de westerse landen wordt alcohol geconsumeerd als roesverwekkend middel en om zich met name op feesten te amuseren. Alcoholgebruik moet in de hand kunnen worden gehouden, want alcohol is en blijft een drug.

Dat wij een onmiskenbaar een andere kijk hebben op die drug, is cultureel bepaald. De spreker pleit ervoor om met die cultureel bepaalde kijk op alcohol rekening te houden, met de bedoeling een doeltreffend beleid inzake toezicht op reclame te kunnen voeren alsmede ervoor te zorgen dat dat cultureel bepaalde kader geleidelijk bij wet wordt bijgestuurd. Er moet aan worden herinnerd dat alcohol in sommige culturen weliswaar verboden is, maar dat andere psychotrope stoffen daar dan weer wel zijn toegestaan.

De heer Philip Buisseret herinnert eraan dat België het bierland bij uitstek is: die drank maakt een wezenlijk bestanddeel uit van zijn cultuur en van de mentaliteit van zijn bevolking. Buitensporig verbruik overschrijdt de grenzen van wat cultureel gesproken acceptabel wordt geacht. De spreker pleit voor een opvoeding in de zin van deze cultuur, die staat voor matig drinken, pret maken en toch verstandig met alcohol omgaan. Zo zullen buitensporige vormen van drinkgedrag, vaak afkomstig uit andere culturen en door anderen opgedrongen als zijnde modern, als onaanvaardbaar worden ervaren en verminderen.

De heer Ludovic Henrard is het eens met de vaststelling dat alcohol een potentieel gevaarlijke, legale drug is. Hij schaaft de geestelijke en lichamelijke gezondheid. Het voordeel van een cultureel ingeburgerde drug is dat de bevolking toch ten minste enige kennis heeft over die stof, haar gevolgen en de risico's die ze inhoudt. Dankzij kennis over de gevaren ervan kan met de slachtoffers die ze maakt een efficiëntere dialoog worden aangegaan. Een alcoholicus wordt echter niet met een drugsverslaafde gelijkgesteld, waardoor het verschijnsel wordt onderschat en gebagatelliseerd.

De verklaring is weinig meer dan een opsomming van goede bedoelingen. De probleembestrijding moet

M. David Geerts (sp.a) souhaite aussi que les partenaires qui interviennent lors des auditions s'associent et s'accordent autour d'un message commun. Ce message n'est pas celui de la banalisation ni de la culpabilisation mais de tracer la frontière entre une consommation raisonnable relevant de notre culture et une consommation problématique. Le café reste un lieu de socialisation active.

M. Raymond Gueibe soutient que l'alcool se voit attribuer dans toute société un rôle social déterminé. Dans les pays occidentaux, on utilise l'alcool pour s'étourdir et pour s'amuser lors de fêtes notamment. Il faut savoir contrôler l'alcool car il reste une drogue.

Le regard culturel vers cette drogue est certes bien différent. L'orateur plaide pour tenir compte du regard culturel afin de mener une politique de contrôle de la publicité efficace et pour que la loi modifie peu à peu le cadre culturel. Il est rappelé que certaines cultures prohibent l'alcool mais admettent d'autres substances psychotropes.

M. Philip Buisseret rappelle que la Belgique est le pays de la bière: elle est consubstantielle à sa culture et à la mentalité de sa population. La consommation déraisonnable constitue une transgression de la culture. L'orateur plaide pour une éducation en respectant cette culture, qui prône la consommation modérée, s'amuser tout en buvant avec sagesse. Les autres modes de consommation, excessive et souvent issue d'autres cultures et imposée par d'autres comme étant à la mode, seront ainsi considérées comme inacceptables et diminueront.

M. Ludovic Henrard appuie le constat que l'alcool est une drogue légale, potentiellement dangereuse. Elle nuit à la santé mentale et physique. L'aspect positif d'une drogue intégrée culturellement est que la population dispose d'une connaissance minimale de cette substance, ses effets et ses risques. La connaissance des dangers permet de construire un dialogue plus efficace avec ses victimes. Toutefois, on n'assimile pas l'alcoolique à un toxicomane, ce qui implique une sous-estimation et une banalisation du phénomène.

La déclaration échappe difficilement au registre des bonnes intentions. La lutte doit se limiter aux effets pro-

alleen maar gericht zijn op de problematische gevolgen van buitensporig alcoholgebruik, en niet op alcohol als dusdanig of op ingeburgerd consumptiegedrag terzake. Alcohol als middel om bij sociale contacten het ijs te breken, wordt pas problematisch als bepaalde grenzen worden overschreden.

Mevrouw Lieve Van Daele (CD&V) onderstreept het belang van de nagestreefde doelstellingen. Veel mensen zijn zich onvoldoende bewust van een aan alcoholgebruik gerelateerd maatschappelijk probleem. Het lid maakt de vergelijking met de bestrijding van roken: er moet een billijk evenwicht worden bereikt tussen de economische belangen en de gezondheidsvoorschriften. Die voorschriften maken het verantwoord dat meer werk wordt gemaakt van een preventie- en bewustmakingsbeleid.

De heer Jacques Otlet (MR) wenst dat grotere aandacht gaat naar het preventiebeleid.

De minister erkent dat alcohol in België deel uitmaakt van de culturele geplogenheden. In plaats van zich op risicogroepen toe te spitsen, moet worden voorzien in algemene regels die gepaard gaan met specifieke maatregelen. Die maatregelen moeten in de eerste plaats gericht zijn op de gezondheidswerkers. Alcohol drinken is een sociaal gebeuren; alcoholisme is daarentegen een maatschappelijk probleem.

V. — TE NEMEN MAATREGELEN (PUNT 4 VAN DE VERKLARING)

A. In de verklaring vervatte maatregelen

1. Maatregelen in verband met de beschikbaarheid

In de verklaring worden verscheidene maatregelen aanbevolen in verband met de beschikbaarheid van alcoholhoudende dranken. Uit een algemeen oogpunt bekeken, brengen *de heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret* daar tegenin dat de Belgische brouwers voorstander zijn van een op verantwoordelijke wijze toegepaste vrijheid van distributie.

De minister licht toe dat de bevoegdheid voor de in de verklaring vervatte maatregelen ligt bij de minister van Ondernemen en Vereenvoudigen en bij de minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid. Het komt hun toe het initiatief te nemen, zelfs al preciseert de minister dat zij met hen contact heeft opgenomen.

a) De verkoop verbieden in de tankstations langs de snelwegen

blématiques de la consommation abusive d'alcool et non l'alcool en tant que tel ou son utilisation courante. L'alcool, lubrifiant social, ne pose difficulté que lorsqu'une étape est franchie.

Mme Lieve Van Daele (CD&V) souligne l'importance des objectifs poursuivis. Nombre de personnes ne se rendent pas suffisamment compte qu'il existe un problème de société lié à la consommation d'alcool. Un parallélisme avec la lutte contre le tabac est tracé: il faut atteindre un juste point d'équilibre entre les intérêts économiques et les impératifs de santé. Ces derniers justifient une politique de prévention et de sensibilisation plus développée.

M. Jacques Otlet (MR) voudrait plus d'attention pour la politique de prévention.

La ministre reconnaît que l'alcool fait partie de la culture de la Belgique. Plutôt que de se concentrer sur des groupes à risque, il faut prévoir des règles générales, accompagnées de mesures ciblées. Ces mesures doivent s'adresser en premier lieu aux professionnels de la santé. L'alcool est un événement social; l'alcoolisme est un problème de société.

V. — MESURES À PRENDRE (POINT 4 DE LA DÉCLARATION)

A. Mesures qui se trouvent dans la déclaration

1. Mesures relatives à la disponibilité

La déclaration recommande plusieurs mesures relatives à la disponibilité des boissons contenant de l'alcool. De manière générale, *MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret* opposent que les brasseurs belges sont partisans d'une liberté de distribution exercée de manière responsable.

La ministre précise que les mesures figurant dans la déclaration appartiennent à la compétence du ministre pour l'Entreprise et la Simplification et de la ministre des PME, des Indépendants, de l'Agriculture et de la Politique scientifique. L'initiative leur appartient, même si la ministre précise avoir pris contact avec eux.

a) Interdire la vente dans les stations services le long des autoroutes

De verklaring beveelt aan «de verkoop van alcohol te verbieden [...] in de tankstations langs de snelwegen».

De heer Jean-Jacques Delhaye steunt deze maatregel en is verbaasd dat hij nog niet is genomen.

Ook *de heer Raymond Gueibe* ondersteunt die maatregel, maar betwijfelt of hij écht nut heeft.

De minister vindt dat nut evident.

De heer Philip Buisseret vraagt dat de aangenomen maatregelen zouden worden gestoeld op concrete en relevante wetenschappelijke gegevens. De verkoop verbieden langs de snelwegen zal het probleem alleen maar verschuiven. In België zijn de trajecten op de snelweg beperkt, zijn de uitritten talrijk en de prijzen in de stations aan de uitritten duidelijk lager. Mensen met een alcoholprobleem zullen zich daar gaan bevoorraden.

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V) voegt eraan toe dat men rekening moet houden met de realiteit. Niet alleen hebben de snelwegen tal van uitritten, maar bovendien worden de meeste verkeersveiligheidsproblemen niet gecreëerd door het wegennet.

b) De verkoop verbieden in de automaten

De verklaring beveelt aan «de verkoop van alcohol te verbieden [...] in de automaten».

De heer Jean-Jacques Delhaye nuanceert dit verbod door eraan toe te voegen dat het de «niet onder toezicht staande» automaten zou moeten betreffen. Voor de rest vindt de spreker dit een, in het kader van de bescherming van de jongeren, logisch verbod.

Ook *de heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret* nuanceren dit verbod en achten het wenselijk het alleen van toepassing te laten zijn op plaatsen die door jongeren onder 16 jaar worden bezocht. Dit verbod geldt al in de biersector.

c) Een einde maken aan de verwarring tussen dranken

De verklaring beveelt aan een einde te maken «aan de bestaande verwarring tussen bepaalde dranken met alcohol en de andere [...] in de handel».

De heer Jean-Jacques Delhaye steunt deze aanbeveling en zal ze implementeren met de medewerking van de verdelers.

La déclaration recommande l'interdiction de la vente d'alcool dans les stations services, le long des autoroutes.

M. Jean-Jacques Delhaye appuie cette mesure et s'étonne qu'elle n'ait pas encore été prise.

M. Raymond Gueibe soutient lui aussi cette mesure, mais doute de son utilité réelle.

La ministre estime qu'elle est claire.

M. Philip Buisseret demande que les mesures adoptées soient fondées sur des données scientifiques concrètes et pertinentes. Interdire les ventes le long des autoroutes ne fera que reporter le problème. En Belgique, les trajets en autoroute sont réduits, les sorties sont nombreuses et les prix pratiqués par les stations aux sorties sont nettement moins élevés. C'est là que la personne souffrant d'un problème d'alcoolisme ira se ravitailler.

Mme Nathalie Muylle (CD&V) ajoute qu'il faut tenir compte de la réalité. Non seulement les sorties d'autoroutes sont nombreuses, mais en outre ce ne sont pas ces voiries qui posent le plus de problèmes en terme de sécurité routière.

b) Interdire la vente dans les distributeurs automatiques

La déclaration recommande l'interdiction de la vente d'alcool dans les distributeurs automatiques.

M. Jean-Jacques Delhaye nuance cette interdiction en ajoutant qu'elle ne devrait viser que les distributeurs «sans surveillance». Pour le reste, l'intervenant trouve cette interdiction logique dans le cadre de la protection des jeunes.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret nuancent également cette interdiction en souhaitant qu'elle ne s'applique qu'aux endroits fréquentés par les moins de 16 ans. Cette interdiction est déjà d'application dans le secteur de la bière.

c) Supprimer la confusion entre boissons

La déclaration recommande de mettre fin à la confusion entre certaines boissons contenant de l'alcool et les autres dans les commerces.

M. Jean-Jacques Delhaye appuie cette recommandation et l'implémentera avec la collaboration des distributeurs.

De heer Raymond Gueibe werpt op dat jongeren die op zoek zijn naar alcohol, makkelijker het doel van hun zoektocht zullen vinden.

d) Niet langer alleen alcoholische dranken uitstallen in de vitrines van de nachtwinkels

De verklaring beveelt aan «een einde te maken aan de praktijk die erin bestaat dat men uitsluitend alcohol laat zien in de vitrines van de «night shops».

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret steunen deze maatregel.

De heer Raymond Gueibe minimaliseert het nut ervan en betwijfelt de invloed ervan op de gezondheid.

2. Maatregelen betreffende de wetgeving

a) De toepassing van de huidige wetgeving verduidelijken

De verklaring beveelt aan «dat de toepassing van de huidige wetgeving [...] moet verduidelijkt worden». *Verschillende sprekers* hebben tijdens de hoorzittingen benadrukt dat die wetgeving weinig duidelijk is en vatbaar voor verschillende interpretaties.

De heer Jean-Jacques Delhaye betwist trouwens de bewering dat wijn en bier in de horecasector verboden zouden zijn voor jongeren onder 16 jaar en in de handel voor jongeren onder 18 jaar. Hij verwijst naar een studie van een advocatenkantoor, waaruit de noodzaak van een duidelijke en precieze wetgeving zou zijn af te leiden.

De verbodscriteria zouden op een bepaalde en identieke leeftijd en op een specifieke inhoud (alcohol, in al zijn vormen) betrekking moeten hebben, en niet op een verkoopplaats of -middel. Men zou alle vormen van onderscheid moeten afschaffen en elke concurrentievervalsing moeten vermijden.

Meer samenhang in het verbod zou het mogelijk maken het vraagstuk te regelen van de alcoholhoudende dranken die op jongeren zijn gericht, een beter begrip bij allen te verkrijgen, de wetgeving streng en doeltreffend toe te passen en beter gerichte preventieboodschappen doeltreffender te controleren en te lanceren. Uiteindelijk zou de preventie zelf doeltreffender worden.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret steunen het verbod op de verkoop van bier aan jongeren onder 16 jaar, delen mee dat zij maatregelen in die zin treffen (met name door de campagne «Respect 16») en steunen de vraag om de wetgeving te verdui-

M. Raymond Gueibe oppose que des jeunes à la recherche d'alcool trouveront plus facilement le fruit de leur quête.

d) Ne plus exposer uniquement de l'alcool dans les vitrines des *night shops*

La déclaration recommande de mettre fin à la pratique qui consiste à exposer uniquement de l'alcool dans les vitrines des *night shops*.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret soutiennent cette mesure.

M. Raymond Gueibe minimise son utilité en doutant de son impact sur la santé.

2. Mesures relatives à la législation

a) Clarifier l'application de la législation actuelle

La déclaration recommande de clarifier l'application de la législation actuelle. *Plusieurs intervenants* ont souligné au cours des auditions que cette législation était peu claire et susceptible de plusieurs interprétations.

M. Jean-Jacques Delhaye conteste d'ailleurs l'affirmation suivant laquelle les vins et bières seraient interdits dans l'horeca au moins de 16 ans et dans le commerce, aux moins de 18 ans. Il se réfère à une étude d'un bureau d'avocats, dont il se déduirait la nécessité d'une législation claire et précise.

Les critères de l'interdiction devraient concerner un âge déterminé et identique, un contenu spécifique (l'alcool, sous toutes ses formes) et ne pas concerner un endroit ou un moyen de vente. Il convient de supprimer toutes les discriminations et d'éviter toute distorsion de concurrence.

Une plus grande cohérence dans l'interdiction permettrait de régler la problématique des boissons alcoolisées qui s'adressent aux jeunes, d'atteindre une meilleure compréhension par tous, d'appliquer la législation de manière efficace et rigoureuse, de contrôler plus efficacement et de lancer des messages de prévention mieux ciblés. Enfin, la prévention elle-même serait plus efficace.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret soutiennent l'interdiction de vente de bière aux moins de 16 ans, révèlent qu'ils prennent des mesures en ce sens (notamment par la campagne «Respect 16») et appuient la demande de clarification de la législation

delijken door het verbod op de verkoop aan jongeren onder 16 jaar uit te breiden tot de distributie.

Mevrouw Pascale Anceaux sluit zich aan bij het verzoek om de wetgeving te verduidelijken. Als die qua duidelijkheid tekort schiet, dan is het moeilijk ze te doen naleven. Uitspattingen vallen dan te vrezen.

De heer Ludovic Henrard is tevreden met de aangekondigde verduidelijking, die de deelgebieden, de gemeenschappen en gewesten zal betreffen. Het verbod om aan jongeren onder 16 jaar te verkopen is een verplichting van de Wereldgezondheidsorganisatie. De spreker betwijfelt echter dat deze maatregel, los van enige sensibilisering, het echt mogelijk zal maken de leeftijd te verhogen waarop voor het eerst wordt geconsumeerd. Een aan de levenswijze van de jongeren aangepaste sensibiliseringscampagne is absoluut noodzakelijk. Gezondheidsonderwijs zou primordiaal zijn.

De heer Raymond Gueibe twijfelt zelfs aan het nut van een verbodsmaatregel voor jongeren onder 16 jaar. Een dergelijk droogleggingsbeleid zou in feite een aansporend effect hebben. De verboden vrucht is aantrekkelijker dan de toegelaten vrucht. Jongeren onder 16 jaar zullen die beslissingen niet voetstoots aanvaarden zonder ze te willen omzeilen. Zij zullen zich organiseren om aan datgene te komen wat de reclame aanprijst. Een avondje onder kameraden zonder alcohol zal weinig attractief blijven.

De minister bevestigt de interpretatiemoeilijkheden in de wetteksten. Die teksten behoeven verduidelijking. De verbodsheeftijd hangt af van de bevoegde distributiesector. De minister van Financiën is bevoegd als het gaat om de hervorming van de wet van 28 december 1983 betreffende de vergunning voor het verstrekken van sterke drank. Met die minister wordt onderzocht of een hervorming haalbaar is van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten. De minister erkent dat België in dit opzicht achterstand heeft ten opzichte van andere Europese landen.

b) De wetgeving op de verkoop van alcopops onderzoeken

De verklaring beveelt aan om «de wetgeving op het verkoopverbod en de distributie van gemengde dranken, *alcopops* genoemd, te onderzoeken».

De minister deelt mee dat zij de FOD Financiën om advies heeft gevraagd en op de conclusies wacht.

en étendant l'interdiction de vente aux moins de 16 ans à la distribution.

Mme Pascale Anceaux s'associe à la demande de clarifier la législation. Si celle-ci manque de clarté, il est difficile de la faire respecter. Des débordements sont alors à craindre.

M. Ludovic Henrard se dit satisfait de la clarification annoncée, qui associera les entités fédérées, communautés et régions. L'interdiction de vendre aux personnes de moins de 16 ans est une obligation imposée par l'Organisation mondiale de la santé. L'orateur doute toutefois que cette mesure, dissociée de toute sensibilisation, permette effectivement de favoriser l'augmentation de l'âge de la première consommation. Une campagne de sensibilisation, adaptée au milieu de vie des jeunes, est indispensable. Une éducation à la santé serait primordiale.

M. Raymond Gueibe doute même de l'utilité d'une mesure d'interdiction aux moins de 16 ans. Pareille politique prohibitionniste aurait en réalité un effet incitatif. Le fruit défendu est plus excitant que celui qui est permis. Les moins de 16 ans ne vont pas accepter ces décisions sans vouloir les contourner. Ils s'organiseront pour se procurer ce qui est vanté par la publicité. Passer une soirée entre copains sans alcool conservera un aspect peu attractif.

La ministre confirme les difficultés d'interprétation des textes légaux. Il faut clarifier ces textes. L'âge d'interdiction dépend du secteur de la distribution compétent. Le ministre des Finances est compétent s'agissant de la réforme de la loi du 28 décembre 1983 sur la patente pour les débits de boissons spiritueuses. Avec ce ministre, il est étudié la faisabilité de réformer la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits. La ministre reconnaît le retard de la Belgique par rapport à d'autres États européens.

b) Évaluer la législation relative aux alcopops

La déclaration recommande d'évaluer la législation en matière de vente et de distribution sur les boissons mixtes dites *alcopops*.

La ministre révèle avoir demandé au ministère des Finances son avis et précise attendre ses conclusions.

3. Maatregelen betreffende marketing en reclame

De verklaring beveelt aan: «marketing- en reclamestrategieën voor alcohol moeten zoveel mogelijk kwantitatief beperkt worden. Men moet ze bij voorkeur verbieden wanneer ze zich tot bepaalde doelgroepen, zoals de jongeren (minderjarigen), richten.» Voorts moet de inhoud van de boodschappen worden beperkt.

Daartoe worden twee maatregelen overwogen.

a) Het in 2005 ondertekende convenant institutionaliseren

De heer Jean-Jacques Delhaye verheugt zich over de aangekondigde institutionalisering van dit convenant, dat volgens hem België tot eer strekt. De samenstelling van de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame werd op 1 januari 2008 gewijzigd: hij is voortaan paritair verdeeld tussen de civiele maatschappij en de reclamesector, wat zijn integriteit garandeert. De spreker onderstreept nog dat hij met de Raad voor de Reclame en de leden daarvan samenwerkt aangaande een intentieverklaring om de naleving van de bepalingen van het convenant inzake reclame in verschillende media (tijdschriften, affiches, televisie, bioscoop, radio, websites enzovoort) op te voeren.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret verklaren dat de Belgische brouwers voorstander zijn van verantwoorde vrije meningsuiting. Het convenant is trouwens onder hun impuls gesloten. Het preciseert duidelijk dat reclame nooit mag aanzetten tot overmatige consumptie, noch mag verwijzen naar gunstige sportprestaties of een verbetering van sociale of seksuele successen, en niet gericht mag zijn op minderjarigen. De Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame is paritair en iedere burger kan er een klacht aanhangig maken.

Mevrouw Pascale Anceaux verzet zich tegen deze institutionalisering. De zelfregulering van de handelsssectoren heeft veel weg van een mythe. Die praktijk leidt alleen maar tot deregulering, een verdwijning van bakens en de opheffing van grenzen. De spreker vraagt zich af of de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame tot nu toe concrete resultaten heeft bereikt. Zij trekt een parallel met rookgedrag: zelfregulering die nooit heeft gewerkt, heeft men moeten vervangen door beperkende maatregelen.

Ook de heer Ludovic Henrard heeft ernstige reserves ten aanzien van de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame. Hij pleit voor de samenstelling van een publieke en transparante reguleringsinstantie. Men kan niet aanvaarden dat de industrie, die één van de betrokken partijen is, ook optreedt als rechter inzake de toelaatbaarheid van de reclame.

3. Mesures relatives au marketing et à la publicité

La déclaration recommande de limiter le marketing et la publicité en quantité, d'interdire ces pratiques vers certains groupes et de limiter le contenu des messages.

Pour ce faire, deux mesures sont envisagées.

a) Institutionnaliser la convention signée en 2005

M. Jean-Jacques Delhaye se réjouit de l'institutionnalisation annoncée de cette convention, qui fait honneur selon lui à la Belgique. La composition du jury d'éthique publicitaire a été modifiée le 1er janvier 2008: il est désormais paritaire entre la société civile et le secteur publicitaire, ce qui garantit son intégrité. L'orateur souligne encore travailler en collaboration avec le Conseil de la publicité et ses membres sur une déclaration d'intention afin de renforcer le respect des dispositions de la convention en matière de publicité dans plusieurs médias (périodiques, affiches, télévision, cinéma, radio, sites internet, etc.).

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret précisent que les brasseurs belges sont partisans d'une liberté d'expression exercée de manière responsable. La convention a d'ailleurs été conclue sous leur impulsion. La convention précise bien que la publicité doit éviter tout encouragement à une consommation excessive et tout lien avec une amélioration des prestations sportives, sociales ou sexuelles, et ne peut comporter de messages explicitement orientés vers les mineurs d'âge. Le jury d'éthique publicitaire est paritaire et peut être saisi sur plainte de tout citoyen.

Mme Pascale Anceaux s'oppose à cette institutionnalisation. L'autorégulation des secteurs marchands s'apparente à un mythe. Cette pratique n'aboutit qu'à une dérégulation, une perte des repères et la suppression des limites. L'oratrice s'interroge sur les résultats concrets du jury d'éthique publicitaire jusqu'à présent. Elle trace un parallèle avec la consommation de tabac: à une autorégulation qui n'a jamais fonctionné, il a fallu substituer des mesures limitatives.

M. Ludovic Henrard émet lui aussi de sérieuses réserves par rapport au jury d'éthique publicitaire. Il plaide pour la constitution d'un organisme de régulation public et transparent. On ne peut accepter que l'industrie, qui est l'une des parties intéressées, soit également le juge de l'admissibilité de la publicité.

De heer Raymond Gueibe merkt op dat de institutionalisering van een bestaande procedure geen enkele wijziging van de inhoud omvat, wat indruist tegen de wil van de ondertekenaars van de verklaring om de controle op de reclame op te voeren. Voorts is de benaming van een Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame volgens de spreker een *contradictio in terminis*. Als men moet kiezen tussen twee kwaden, bestaat de ethiek erin dat men het minst erge kiest, zodat men de patiënt zoveel mogelijk ontziet. Reclame is manipulatie van de andere, wat ethisch streng verboden is.

De minister beweert dat een morele verplichting soms even dwingend is als een bij de wet verzegelde verbintenis, die gekoppeld is aan de dreiging met sancties. Momenteel heeft het convenant niet het verwachte gevolg. Als men constateert dat de morele verplichtingen niet volstaan, moet men anders te werk gaan. Er is op 5 februari 2009 een vergadering gepland met de minister voor Consumentenzaken en met de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame, teneinde de institutionalisering concreet te maken.

De heer Jean-Jacques Delhaye is van mening dat bepaalde dranken uit het buitenland, met name Ierland, problemen veroorzaken. Zij worden voorgesteld als energiedrankjes en bevatten alcohol. De in het buitenland gevestigde vennootschappen voelen zich minder betrokken bij de Belgische reclameregels die onder de zelfcontrole vallen.

Mevrouw Valérie De Bue (MR) zou een evenwicht willen bereiken tussen de vereisten van de volksgezondheid en de economische belangen. Naar haar aanvoelen toont de sector aan dat hij de verplichting om zichzelf te reguleren begrijpt.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) maakt zich zorgen over een cultuur die buitensporig alcoholverbruik normaal zou vinden. De huidige regeling met de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame ligt volgens haar aan de oorsprong van een dergelijke cultuur, doordat de reclame in de media niet wordt gecontroleerd. Al wie aan preventie probeert te doen, onderstreept dat het convenant onvoldoende is. De jury is maar schijnbaar paritair en de beslissingen ervan zijn niet bindend. De spreekster deelt mee dat zij bij die instelling al klachten heeft ingediend, zonder dat er ooit enig gunstig gevolg aan is gegeven.

De heer Philip Buisseret herinnert eraan dat de Jury paritair is samengesteld uit vertegenwoordigers van de reclamewereld en media enerzijds en van het maatschappelijk middenveld anderzijds. De producenten zijn er niet in vertegenwoordigd. De civiele maatschappij is

M. Raymond Gueibe relève que l'institutionnalisation d'une procédure existante ne comprend aucune modification quant au fond, ce qui est antinomique avec la volonté affichée par les signataires de la déclaration d'augmenter le contrôle des publicités. Par ailleurs, parler de jury d'éthique publicitaire est une contradiction dans les termes selon l'orateur. L'éthique consiste, lorsqu'il faut choisir entre deux maux, à préférer le moindre mal, afin d'être au plus près du respect du patient. La publicité est une manipulation de l'autre, ce que s'interdit formellement l'éthique.

La ministre affirme qu'un engagement moral est parfois aussi coercitif qu'un engagement scellé par la loi, assorti de menaces de sanctions. Pour le moment, la convention n'a pas l'effet escompté. Si l'on constate que les engagements moraux ne suffisent pas, il faut alors procéder de manière différente. Une réunion est prévue avec le ministre compétent pour la Protection des consommateurs le 5 février 2009 et avec le jury d'éthique publicitaire afin de concrétiser l'institutionnalisation.

M. Jean-Jacques Delhaye estime que certaines boissons provenant de l'étranger, et notamment d'Irlande, posent des problèmes. Elles se présentent comme des boissons énergisantes et contiennent de l'alcool. Les sociétés implantées à l'étranger se sentent moins concernées par les règles publicitaires belges relevant de l'autocontrôle.

Mme Valérie De Bue (MR) voudrait atteindre un point d'équilibre entre l'impératif de santé publique et l'intérêt économique. À son sens, le secteur montre qu'il comprend l'obligation de se réguler.

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) s'inquiète d'une culture qui considérerait comme normale une consommation excessive d'alcool. Le système actuel du jury d'éthique publicitaire est selon elle à l'origine d'une telle culture, en ne contrôlant pas les publicités qui paraissent dans les médias. Toutes les personnes qui tentent de faire de la prévention soulignent que la convention est insatisfaisante. Le jury n'est paritaire qu'en apparence, et ses décisions ne sont pas obligatoires. L'oratrice révèle avoir déjà introduit des plaintes auprès de cette institution, sans qu'aucune suite favorable n'y ait jamais été donnée.

M. Philip Buisseret rappelle que le jury est paritairement composé, d'une part, par des représentants du secteur publicitaire et des médias et, d'autre part, par des représentants de la société civile. Les producteurs n'y sont pas représentés. La société civile est

erin vertegenwoordigd via Test Aankoop en de Koning Boudewijnstichting. OIVO was buiten de termijn om vertegenwoordigers aan te wijzen.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) vraagt zich af of de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame al ooit één keer reclame van de alcoholindustrie heeft geweigerd.

De heer Jean-Jacques Delhaye herinnert eraan dat de Jury voor Ethische Praktijken inzake reclame alle individuele klachten moet beantwoorden. Daar wordt een rapport van opgemaakt, dat één keer per jaar aan de minister wordt bezorgd en dat wordt gepubliceerd.

De heer Tanguy Vander Elst schaart zich achter de vorige spreker en vraagt dat men bij eventuele debatten zou uitgaan van dat rapport. Hoewel niet alles perfect verloopt, wordt er wel degelijk gecontroleerd. Sommige problematische reclamecampagnes werden inderdaad niet verboden, maar ze werden wel ingetrokken zodra bleek dat ze bij sommige groepen enigszins gevoelig lagen.

Voorzitster Muriel Gerken (Ecolo-Groen!) vraagt zich af hoe het te rijmen valt dat in de reclame niet zou mogen worden gesuggereerd dat alcohol sportieve prestaties verbetert én dat de voetbalcompetitie systematisch wordt gesponsord door de bierindustrie.

De minister vraagt zich af of de doeltreffendheid van het systeem niet het best wordt gewaarborgd door bij koninklijk besluit de controle op de sector door de sector zelf op te leggen, naar het voorbeeld van de collectieve arbeidsovereenkomsten.

De heer Jean-Jacques Delhaye antwoordt dat het zaak is een regeling uit te werken die de neveneffecten van het vrije verkeer van goederen voorkomt. Hij herinnert eraan dat de voorganger van de minister reeds een zelfcontrolesysteem heeft uitgedacht en ingevoerd.

De heer Theo Vervloet stipt aan dat er evenveel reclamepraktijken als brouwerijen bestaan. Heel wat brouwerijen voeren immers geen reclamecampagnes of beperken die tot hun eigen regio. Daarom moeten mogelijke maatregelen worden afgestemd op eventuele en hoe dan ook specifieke probleemsituaties.

De heer Philip Buisseret legt uit dat het Convenant een overeenkomst is die gesloten werd met de toenmalige minister van Volksgezondheid Rudy Demotte. Dit vereiste een wijziging van de wet op de Consumentenbescherming en tenslotte moet er nog een uitvoeringsbesluit worden genomen. Tevens is het normaal

représentée via Test Achat et la Fondation Roi Baudouin. Le CRIOC avait laissé passer le délai pour proposer des représentants.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) se demande si le jury d'éthique publicitaire a déjà à une seule reprise refusé une publicité de l'industrie de l'alcool.

M. Jean-Jacques Delhaye rappelle que le jury d'éthique publicitaire doit donner une réponse à toutes les plaintes individuelles. Un rapport en est établi, qui est adressé une fois l'an à la ministre. Ce rapport est publié.

M. Tanguy Vander Elst appuie les propos du précédent orateur et demande qu'on se fonde sur ce rapport pour d'éventuelles discussions. Si tout n'est pas parfait, le contrôle existe cependant bel et bien. Certaines publicités problématiques n'ont effectivement pas été interdites; toutefois, dès qu'il est apparu qu'elles heurtaient certaines sensibilités, elles furent retirées.

Mme Muriel Gerken (Ecolo-Groen!), présidente, s'interroge sur la possibilité de concilier l'affirmation suivant laquelle la publicité devrait éviter tout lien avec une amélioration des prestations sportives et le constat que les compétitions de football sont systématiquement sponsorisées par l'industrie brassicole.

La ministre se demande si le meilleur moyen de garantir l'efficacité du système ne consisterait pas à rendre obligatoire par arrêté royal le contrôle du secteur par le secteur, à l'instar des conventions collectives de travail.

M. Jean-Jacques Delhaye lui répond que l'essentiel consiste à imaginer un système qui évite les effets négatifs de la libre circulation des marchandises et rappelle que le système de l'autocontrôle a été imaginé et mis sur pied par le prédécesseur de la ministre.

M. Theo Vervloet remarque qu'il existe autant de pratiques publicitaires que de brasseurs. Nombre d'entre eux ne lancent d'ailleurs aucune campagne publicitaire ou se limitent à leur implantation régionale. Il convient donc de cibler d'éventuelles mesures à d'éventuelles situations problématiques, nécessairement ponctuelles.

M. Philip Buisseret explique que la Convention a été conclue avec le ministre de la Santé de l'époque, M. Rudy Demotte. Pour ce faire, une modification de la loi sur la protection des consommateurs s'imposait et un arrêté d'exécution est encore attendu aujourd'hui. Il est par ailleurs normal que la Convention relative à la

dat het Convenant met betrekking tot distributie van en reclame voor alcoholhoudende dranken met de maatschappelijke noden moet evolueren. De producenten van deze dranken bereiden trouwens een intentieverklaring in die zin voor, samen met de Raad voor de Reclame. Deze strekt ertoe de reclamecampagnes nog meer op voorhand voor te leggen aan de JEP om na te gaan of deze overeenstemt niet alleen met de letter maar ook met de geest van het Convenant. Hierbij zal een bijzondere aandacht besteed worden aan reclame via internet (websites).

De minister vindt het geen goede zaak dat er overlappingen zijn tussen de respectieve rol die eenieder is toebedeeld. Een oplossing bij wet of bij koninklijk besluit moet de uitoefening van controle en de oplegging van sancties mogelijk maken. Dat punt zal worden besproken op de vergadering van 5 februari 2009.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) pleit ervoor dat de Jury voor Ethische Praktijken inzake reclame een initiatiefrecht krijgt op het stuk van controle. Momenteel treedt de jury slechts op nadat de reclamecampagne is gestart, een klacht werd ingediend of de schending al werd voltrokken.

De heer Philip Buisseret is van mening dat de JEP goed werk levert, ook voor andere domeinen (Nationale Loterij, farmaceutische producten enz.) en dat het niet nodig is om nieuwe organen of instellingen in het leven te roepen. Het is daarentegen wel zo dat de jury niet meer op eigen initiatief onregelmatigheden in de reclamecampagnes depisteert, want dit zou getuigen van een zekere vooringenomenheid met betrekking tot de bewuste campagne. De jury wil daarentegen de prejudiciële onderzoeken bevorderen.

b) Het gratis aanbieden van alcoholhoudende producten tijdens culturele en sportevenementen verbieden

De minister preciseert dat het hier vooral om een gewest- en gemeenschapsbevoegdheid gaat. Subsidiair is de federale overheid bevoegd, en wel inzake volksgezondheid. Er moet worden nagegaan of het al dan niet opportuun is dat verbod op te nemen in de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten.

De heer Raymond Gueibe wijst op de zin voor surrealisme die België kenmerkt, zoals blijkt uit het feit dat culturele en sportevenementen worden gesponsord door de producenten van alcoholhoudende dranken.

distribution de et la publicité pour les boissons contenant de l'alcool évolue avec les attentes de notre société. Les producteurs de ces boissons préparent d'ailleurs une déclaration d'intention en ce sens, en collaboration avec le Conseil de la Publicité. Celle-ci vise à faire soumettre davantage les campagnes publicitaires préalablement au JEP afin que ce dernier vérifie si elle respecte la Convention, non seulement à la lettre mais également dans son esprit. Dans ce cadre une attention particulière sera réservée à la publicité par internet (sites web).

La ministre se dit dubitative face à la confusion des rôles. L'institutionnalisation devrait permettre l'exercice d'un contrôle et l'imposition de sanctions. Cet aspect sera abordé lors de la réunion du 5 février 2009.

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) plaide pour un droit d'initiative dans l'exercice du contrôle par le jury d'éthique publicitaire. Actuellement, il n'intervient qu'après la publication, sur plainte et alors que l'atteinte a déjà été consommée.

M. Philip Buisseret est d'avis que le JEP fonctionne bien, par ailleurs aussi dans d'autres domaines (Loterie nationale, produits pharmaceutiques, etc.) et qu'il ne faut pas installer de nouveaux organes ou institutions. Par contre, il est vrai que le jury ne se saisit plus de sa propre initiative pour des irrégularités dans des campagnes publicitaires, ce qui impliquerait en effet qu'il ait un préjugé par rapport à la campagne concernée. Le jury préfère par contre promouvoir les demandes d'examins préalables.

b) Interdire la mise à disposition gratuite de produits alcoolisés lors d'événements culturels et sportifs

La ministre précise qu'il s'agit ici d'une compétence principalement régionale et communautaire. À titre subsidiaire, l'État fédéral est compétent en ce qui concerne la santé publique. L'opportunité d'intégrer cette interdiction dans la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits, est étudiée.

M. Raymond Gueibe attribue au goût de la Belgique pour le surréalisme, la pratique qui consiste à faire sponsoriser des événements culturels ou sportifs par les producteurs de boissons alcoolisées.

4. Maatregelen betreffende alcohol in het verkeer

In de verklaring wordt gepleit voor een strengere toezicht op het rijden onder invloed, alsook voor een ondubbelzinnig beleid, voor meer controles en een strengere repressieve aanpak.

De heer Ludovic Henrard vindt dat altijd zou moeten worden gestreefd naar nul promille, wanneer men achter het stuur plaatsneemt.

De minister geeft aan contact te hebben opgenomen met de staatssecretaris voor Mobiliteit, toegevoegd aan de eerste minister. Die had al maatregelen in die zin aangekondigd, in zijn beleidsnota met betrekking tot het begrotingsjaar 2009 (DOC 52 1529/020).

Het is de bedoeling het aantal controles op te voeren, om aldus de pakkans te verhogen. Er zal meer gebruik worden gemaakt van automatische toestellen, spreektesten en de automatische herkenning van de nummerplaten. Ook zal het aantal controles worden verdubbeld. De minister is gewonnen voor een dergelijke intensivering van de controles. Toen zij nog minister van Justitie was, had zij al de gelegenheid samen te werken met de vereniging van verkeersslachtoffers.

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V) stipt aan dat de reeds door de staatssecretaris voor Mobiliteit aangekondigde maatregelen duidelijk zijn en doeltreffend zullen blijken.

5. Maatregelen betreffende het prijsbeleid

In de verklaring wordt gewag gemaakt van een vergelijkende analyse van de gemiddelde prijzen die in Europa worden toegepast.

De minister stipt aan dat die maatregelen onder de bevoegdheid ressorteren van de minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen. Er werd overigens een brief aan hem gericht.

De heer Jean-Jacques Delhaye beklemtoont dat de hoge prijzen in België het gevolg zijn van het feit dat de accijnzen en de btw hier hoger zijn dan in de buurlanden. De Belgen hebben daarom de neiging hun aankopen elders te doen. In een interne markt zonder fiscale harmonisatie is het een illusie te denken dat men prijsmaatregelen kan treffen. Het verdient de voorkeur te werken met één enkele en duidelijke leefijds grens.

De heer Ludovic Henrard heeft zo zijn twijfels bij de beweringen van de vorige spreker. Hij pleit daarentegen

4. Mesures relatives à l'alcool au volant

La déclaration préconise une vigilance accrue face à l'alcool au volant, une politique sans équivoque, des contrôles accrus et une politique de répression plus sévère.

M. Ludovic Henrard estime qu'il faudrait toujours tendre vers un taux nul d'alcool au volant.

La ministre révèle avoir pris contact avec le secrétaire d'État à la Mobilité, adjoint au premier ministre. Celui-ci avait déjà annoncé des mesures en ce sens dans sa note de politique générale afférente à l'exercice 2009 (DOC 52 1529/020).

L'objectif sera d'augmenter le nombre de contrôles afin d'accroître le risque d'être pris. L'utilisation d'un appareillage automatique, les tests sur la salive et la reconnaissance automatique des plaques minéralogiques joueront un rôle important. Le doublement du nombre de contrôle sera organisé. L'oratrice voudrait des contrôles intensifiés. Lorsqu'elle était ministre de la Justice, elle eut l'occasion de travailler avec l'Association des victimes de la route.

Mme Nathalie Muylle (CD&V) relève que les mesures déjà annoncées par le secrétaire d'État à la mobilité sont claires et seront efficaces.

5. Mesures relatives à la politique des prix

La déclaration annonce une analyse des prix moyens pratiqués en Europe dans une perspective comparative.

La ministre relève que ces mesures appartiennent à la compétence du ministre pour l'Entreprise et la Simplification. Un courrier lui a d'ailleurs été adressé.

M. Jean-Jacques Delhaye souligne que les prix en Belgique sont élevés en raison d'un taux d'accises plus élevé que dans les pays limitrophes et d'un taux de TVA également supérieur. Les belges ont tendance à délocaliser leurs achats. Dans un marché intérieur sans harmonisation fiscale, des mesures relatives aux prix sont illusoire. Il est préférable d'adopter une limite d'âge unique et précise.

M. Ludovic Henrard doute des affirmations du précédent orateur. Au contraire, il plaide pour une majoration

voor een verhoging van de accijnzen om aldus de opleidingen te financieren die worden verstrekt door van de producenten onafhankelijke instellingen.

Mevrouw Pascale Anceaux brengt echter de ethische debatten in herinnering over de aanwending voor het antiverslavingsbeleid van de opbrengst van de inbeslagname van drugs.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) pleit voor grotere variabiliteit in de prijs van de alcoholische dranken. Voor de tabaksproducten is de factor prijs een variabele die werd gebruikt.

De minister vraagt zich af welke criteria aan een dergelijke variabiliteit ten grondslag moeten liggen.

De heer David Geerts (sp.a) denkt dat de prijsverhoging de reeds door de crisis getroffen sector van de kleine, onafhankelijke cafés nog wat meer in het moeras zal duwen.

De heer Theo Vervloet bezweert dat men zich ervoor moet hoeden de Belgische brouwerijsector, toch een nationale trots, te vernietigen.

De heer Philip Buisseret herinnert eraan dat de bierprijs sinds 2001 is verdubbeld. Elke prijsstijging leidt tot grote krantenkoppen en stuit op een afkeurende houding van de bevolking. De sector heeft al te kampen met een nooit geziene stijging van de grondstoffenprijzen, de energieprijzen en de personeelskosten. De prijzen gaan dus vanzelf stijgen, want de brouwers kunnen niet alle kostenverhogingen ten laste nemen van hun afbrekende winstmarge. Het bierverbruik daalt bijgevolg sowieso, al sedert jaren. Maatregelen met betrekking tot de prijs van het bier zijn derhalve overbodig.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) onderstreept dat zij geenszins uit is op een algemene stijging van de prijs van de alcoholische dranken maar ze laakt de happy hour-praktijken waarbij sterke drank tegen verlaagde prijs wordt verkocht.

6. Maatregelen betreffende bepaalde doelgroepen

In de verklaring worden twee doelgroepen aangehaald die bijzondere aandacht moeten krijgen: de jongeren en de zwangere vrouwen.

a) Jongeren

De heer Raymond Gueibe betwist dat alcoholgebruik erfelijk is, maar onderstreept dat jongeren die opgroeien

des accises aux fins de financer des formations par des institutions indépendantes des producteurs.

Mme Pascale Anceaux rappelle toutefois les discussions éthiques qui ont entouré l'allocation du produit des saisies des drogues à la politique de lutte contre les assuétudes.

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) plaide pour une variabilité plus importante du prix de l'alcool. En matière de tabac, le facteur prix a été une variable utilisée.

La ministre s'interroge sur les critères d'une telle variabilité.

M. David Geerts (sp.a) estime que l'augmentation des prix nuira encore un peu plus au secteur des petits cafés indépendants, déjà touchés par la crise.

M. Theo Vervloet invite à ne pas liquider l'industrie brassicole belge, fierté nationale.

M. Philip Buisseret rappelle que le prix de la bière a doublé depuis 2001. Chaque augmentation fait les gros titres de la presse et suscite la réprobation de la population. Le secteur doit déjà composer avec une augmentation sans précédent des matières premières, du coût de l'énergie et des frais de personnel. Les prix augmentent donc automatiquement, puisque les brasseurs ne peuvent prendre toutes les augmentations des charges à charge de leur marge bénéficiaire qui s'érode. Par conséquent, la consommation de la bière diminue, et ce déjà depuis des années. Il en découle que des mesures relatives au prix de la bières ne sont pas nécessaires.

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) souligne qu'elle ne désire nullement une augmentation de l'ensemble des prix des boissons alcoolisées mais critique les pratiques de prix bradés des alcools forts en début de soirée.

6. Mesures relatives à certains groupes cibles

La déclaration souligne deux groupes cibles auxquels une attention particulière doit être réservée: les jeunes et les femmes enceintes.

a) Jeunes

M. Raymond Gueibe conteste le caractère héréditaire de l'alcool, mais souligne cependant que les jeunes qui

in gezinnen waar alcohol wordt gebanaliseerd, een groter risico lopen om als volwassenen aan alcohol verslaafd te geraken.

De heer David Geerts (sp.a) werpt op dat jongeren die hebben geleden onder de alcoholverslaving van een ouder, precies door die negatieve ervaring net zullen proberen van de alcohol af te blijven. De ouders die hun kinderen meenemen naar plaatsen waar het maatschappelijk leven bloeit, zoals cafés, hebben dan weer de mogelijkheid met hun kind een doeltreffende dialoog aan te gaan over verantwoord alcoholverbruik.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a) treedt de vorige spreker bij en vindt dat de heer Gueibe te ver gaat in zijn verklaringen. Ze bepleit een minder karikaturale afbeelding van de manier waarop ouders en kinderen met elkaar omgaan.

De heer Raymond Gueibe houdt vol dat de culturele intrafamiliale overdracht een feit is. Hij trekt een parallel met zwaarlijvigheid: een kind dat gewoon is iemand met overgewicht te zien, neemt dat gegeven in zijn mentale structuur op en zal zich er als volwassene niet van bewust zijn dat die zwaarlijvigheid problematisch is. In Bretagne en Normandië is alcoholmisbruik een groot probleem op het stuk van de volksgezondheid. Het was in de regio's niet ongewoon dat ouders wat calvados in de zuigfles van hun kindjes goten.

Toch klopt het dat ook het door de heer Geerts en mevrouw Detiège geschetste, omgekeerde scenario zich kan voordoen. De spreker staat stil bij een aantal gevallen waarin patiënten met een alcoholverslaafde vader een alcoholverslaafde man hebben gehuwd, in de – onderbewuste – hoop dat zij hun man zouden kunnen genezen van de kwaal waarvan zij hun vader niet hebben kunnen redden.

De heer David Geerts (sp.a) vindt dat het gedaan moet zijn de jongeren en hun zogenaamde antisociale gedrag te stigmatiseren.

b) Zwangere vrouwen

Verschillende sprekers komen terug op de maatregel die erin zou bestaan een logo aan te brengen op de etiketten van voorverpakte voedingsmiddelen, teneinde de consumenten te wijzen op de risico's van alcoholgebruik tijdens de zwangerschap. Een door de Senaat overgezonden wetsontwerp gaat in die zin (DOC 52 1206/001).

De heer Jean-Jacques Delhaye is voorstander van een dergelijk logo, als dat Europees duidelijk wordt

sont éduqués au sein de familles où l'alcool est banalisé ont plus de probabilités, une fois adultes, de sombrer dans l'alcoolisme.

M. David Geerts (sp.a) lui oppose qu'au contraire, les jeunes qui ont souffert d'un parent alcoolique, sensibilisés par cette mauvaise expérience, tendent à ne pas sombrer dans l'alcool. Quant aux parents qui amènent leur enfant dans un lieu de socialisation active tel qu'un café, ils ont la possibilité d'entamer avec leur enfant un dialogue efficace sur une consommation responsable.

Mme Maya Detiège (sp.a) soutient le précédent orateur, estime que M. Gueibe va trop loin dans ses déclarations et souhaite une approche moins caricaturale des rapports entre parents et enfants.

M. Raymond Gueibe maintient que la transmission culturelle intrafamiliale est une réalité. Il trace un parallèle avec l'obésité: la vision d'une personne en surpoids étant intégrée dans les structures mentales de l'enfant, celui-ci, à l'âge adulte, ne perçoit pas le caractère problématique dudit surpoids. En Bretagne et en Normandie, l'alcoolisme est un problème majeur de santé publique. Dans ces régions, il n'était pas rare de voir des parents verser du calvados dans le biberon de jeunes enfants.

Il est vrai, toutefois, que l'effet inverse, mis en lumière par M. Geerts et Mme Detiège, existe aussi. L'orateur s'arrête au cas de plusieurs patientes qui, ayant eu un père alcoolique, ont épousé un mari alcoolique, dans l'espoir resté dans le domaine du subconscient de les guérir de cette affection, n'ayant pu sauver leur père.

M. David Geerts (sp.a) voudrait qu'on cesse de stigmatiser les jeunes et leur prétendu comportement antisocial.

b) Femmes enceintes

Plusieurs intervenants sont revenus sur la mesure visant à apposer un logo sur l'étiquetage des denrées alimentaires préemballées, afin d'attirer l'attention sur les risques liés à la consommation d'alcool pendant la grossesse. Un projet de loi, transmis par le Sénat, va dans ce sens (DOC 52 1206/001).

M. Jean-Jacques Delhaye souhaite un tel logo, pour autant qu'il soit clairement défini au niveau communau-

omschreven. Hij is het dus ook eens met voornoemd wetsontwerp. Zijn federatie heeft al doeltreffende informatie- en preventiecampagnes opgezet, via brochures en affiches die bestemd zijn voor de wachtzalen van de gynaecologen.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret preciseren dat ook de Belgische bierbrouwers vinden dat zwangere vrouwen maar beter geen bier drinken. In tegenstelling tot de vorige sprekers zijn zij echter geen voorstander van pictogrammen.

Die maatregel bereikt slechts 1% van de Belgische bevolking. Een recente studie van Ipsos, die de sprekers bij dezen uitdelen, toont aan dat 80% van de ondervraagde zwangere vrouwen het risico van alcoholmisbruik kennen. Weliswaar denkt 62% van de vrouwen dat het tijdens de zwangerschap volledig uit den boze is alcohol te drinken, maar 37% is de mening toegedaan dat occasioneel alcoholgebruik geen probleem vormt. Slechts 1% denkt dat regelmatig alcoholgebruik verenigbaar is met een zwangerschap.

Hieruit blijkt dat 99% van de ondervraagde zwangere vrouwen zich bewust is van de risico's van overmatig alcoholgebruik tijdens de zwangerschap en dat het verbruik van alcohol hetzij sterk beperkt, hetzij vermeden moet worden. Voor de Belgische Brouwers is de boodschap evenwel eenvoudig: in geval van twijfel is het veiliger zich te onthouden. Tijdens de zwangerschap kijkt men best uit met wat men eet en drinkt.

Het ontworpen pictogram is niet erg zichtbaar. Bovendien valt het moeilijk in te zetten in de horecasector, waar bier vaak rechtstreeks van het vat wordt getapt. Tot slot is er Europees geen sprake van enige harmonisatie, wat de productie van etiketten in geval van export bemoeilijkt.

De Belgische bierbrouwers geven de voorkeur aan sensibiliseringscampagnes via de sector van de gezondheidszorg: door de gynaecologen, de artsen, het ziekenhuispersoneel enzovoort. Ze zijn bereid elke campagne in die zin te steunen.

De heer David Geerts (sp.a) heeft oor naar de argumenten van de vorige sprekers. De doelgroep is zeer beperkt. De maatregel kan niet worden toegepast op bieren van 't vat. Bovendien zijn vrouwen er zich soms niet van bewust dat ze zwanger zijn. De door de heer Delhayе voorgestelde maatregelen om de overeenkomst te doen naleven, vindt hij daarentegen een goed idee. Er zou efficiënt met de verenigingen moeten worden overlegd.

taire. Il se dit favorable au projet. Des actions efficaces d'information et de prévention ont déjà été initiées par sa fédération, par le biais de fascicules et d'affiches destinées aux salles d'attente des gynécologues.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret précisent que les brasseurs belges défendent l'idée que les femmes enceintes ne devraient pas boire de bière. À l'opposé du précédent orateur, ils estiment toutefois que le pictogramme ne s'impose pas.

Cette mesure ne touche qu'un pour cent de la population belge. Une récente étude d'IPSOS, que les intervenants distribuent, démontre que 80% des femmes enceintes interrogées connaissent les risques liés à l'abus d'alcool. Si 62% des femmes estiment qu'en cas de grossesse, il est totalement contre-indiqué de consommer de l'alcool, 37% pensent toutefois qu'une consommation occasionnelle est permise. Seul un pour cent pense qu'une consommation régulière est compatible avec une grossesse.

Il en découle que 99% des femmes enceintes interrogées sont conscientes des risques qu'emporte une consommation excessive pendant la grossesse et qu'il importe soit de limiter fortement la consommation d'alcool, soit de s'en abstenir temporairement. Pour les Brasseurs Belges le message est clair : en cas de doute, il vaut mieux s'abstenir. Pendant la grossesse il convient d'être prudent avec la consommation de nourriture et de boissons.

Le pictogramme projeté n'est pas fort visible. En outre, il sera difficile de l'implémenter dans l'horeca, où les bières sont souvent servies directement du fût. Enfin, il n'y a aucune harmonisation européenne, ce qui complique la production des étiquettes en cas d'exportation.

Les brasseurs belges préfèrent des campagnes de sensibilisation par le biais du secteur des soins de santé: par les gynécologues, les médecins, le personnel hospitalier, etc. Les brasseurs belges annoncent leur appui à toute campagne de ce type.

M. David Geerts (sp.a) est sensible à l'argumentation des précédents orateurs. Le public cible est très réduit. La mesure est inapplicable pour les bières en fût. En outre, certaines femmes enceintes ignorent leur état. Les affiches de M. Delhayе suscitent par contre son adhésion. Une concertation efficace avec les associations devrait être lancée.

Mevrouw Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) heeft bedenkingen bij het percentage van vrouwen die menen dat gematigd drinken tijdens de zwangerschap geen kwaad kan.

Mevrouw Marijs Geirnaert geeft toe dat het aanbren- gen van waarschuwingen op het etiket weliswaar geen nadelige gevolgen heeft, maar twijfelt er toch ernstig aan dat het gedrag van de consument daardoor wordt beïnvloed. Alleen dankzij een alomvattende strategie, waarbij alle zorgverleners (van wie de gynaecologen een eersterangsrol spelen) worden betrokken en een correcte voorlichting van die groep kan het – overigens bestaande – knelpunt van de alcoholconsumptie door zwangere vrouwen worden weggewerkt. Vooral jonge vrouwen moeten worden gesensibiliseerd.

Mevrouw Pascale Anceaux vraagt zich af of de maatregel effectief zinvol is. Zwangere vrouwen zouden correct moeten worden voorgelicht en gesensibiliseerd, onder meer door de gynaecologen. Voorafgaand onderzoek is vereist. Bovendien zijn vrouwen zich er vóór de vierde maand van de zwangerschap vaak niet van bewust dat ze zwanger zijn.

Tot slot beklemtoont de spreekster dat men beter de voorkeur zou geven aan het voorkomen van risicocon- sumptie, door met de persoon te praten en hem op een passende wijze te begeleiden.

De heer Raymond Gueibe beklemtoont dat alcoho- lisme bij zwangere vrouwen de geneeskunde al tien tot vijftien jaar zorgen baart. Het foetaal alcoholsyndroom, dat wordt vastgesteld bij kinderen van moeders die tijdens hun zwangerschap te veel alcohol hebben ge- dronken, kan tot tal van anomalieën leiden. Daarom moet de campagne meer om het lijf hebben dan alleen maar het aanbren- gen van een pictogram.

Ook *de heer Ludovic Henrard* heeft bedenkingen bij het nut van het pictogram. Hij hekelt dat te weinig onderscheid wordt gemaakt tussen het belang van de handelaar en dat van de volksgezondheid.

Afgezien van het vraagstuk van het pictogram wil *de minister* de gezondheidswerkers (huisartsen, gynaeco- logen, vroedvrouwen enzovoort) sensibiliseren voor de problemen die veroorzaakt worden door het alcoholge- bruik van zwangere vrouwen. De Hoge Gezondheidsraad werd verzocht advies uit te brengen over de gevolgen van de consumptie van alcohol op de foetus. Op grond van dat advies zal de sensibiliseringscampagne van start gaan. Het Fonds tot bestrijding van de verslavingen heeft de daartoe vereiste middelen ter beschikking gesteld van een vzw. Het advies van de Hoge Gezondheidsraad wordt verwacht in maart 2009.

Mme Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) trou- ve interpellant le pourcentage de femmes qui estiment pouvoir boire modérément lors de leur grossesse.

Mme Marijs Geirnaert accorde à l'étiquetage qu'il n'a pas d'effet négatif, mais doute par contre sérieusement de son utilité sur le plan des comportements. Seule une stratégie globale, associant l'ensemble des prestataires de soins (au premier rang desquels figure le gynécolo- gue) et une information correcte de ces prestataires, permettra de régler le problème, par ailleurs réel, de la consommation d'alcool chez les femmes enceintes. Ce sont spécialement les jeunes femmes qu'il convient de sensibiliser.

Mme Pascale Anceaux s'interroge sur l'utilité réelle de la mesure. Il faudrait une information et une sensibilisa- tion correctes des femmes enceintes, notamment par les gynécologues. Une étude préliminaire est indispensable. En outre, bien souvent les femmes enceintes entre 0 et 4 mois ignorent leur état.

Enfin, l'oratrice souligne qu'il serait plus efficace de privilégier les situations de consommation à risque, par des entretiens et un accompagnement adéquats.

M. Raymond Gueibe souligne que l'alcoolisme des femmes enceintes est une question qui préoccupe la médecine depuis dix à quinze ans. Le syndrome d'al- coolisme fœtal, observé chez des enfants de mère ayant abusé de boissons alcooliques pendant leur grossesse, peut entraîner de nombreuses anomalies. Le picto- gramme ne peut être qu'une première étape.

M. Ludovic Henrard doute lui aussi de l'utilité du pictogramme et dénonce un manque de distance entre l'intérêt commercial et l'intérêt de la santé publique.

La ministre veut, outre la question du pictogramme, sensibiliser les professionnels de la santé (médecins généralistes, gynécologues, accoucheuses, etc.) aux problèmes liés à la consommation d'alcool par les fem- mes enceintes. Le Conseil supérieur de la santé a été saisi d'une demande d'avis sur les conséquences de la consommation d'alcool sur le fœtus. Sur la base de cet avis, la sensibilisation sera lancée. Une ASBL a reçu à cet effet des moyens par le Fonds de lutte contre les assuétudes. L'avis du Conseil supérieur de la santé est attendu pour le mois de mars 2009.

Mevrouw Valérie De Bue (MR) wenst te weten waarom de andere Europese landen hebben afgezien van het pictogram. Wat zijn de belangrijkste argumenten die daarvoor werden aangevoerd?

Net als de vorige sprekerster vraagt *mevrouw Maya Detiège (sp.a)* om nadere inlichtingen. Zij is geen voorstander van het pictogram, omdat het in dit geval los staat van elk alomvattend beleid dat moet voorkomen dat zwangere vrouwen alcohol drinken. Het is trouwens niet alleen de alcoholconsumptie die een probleem doet rijzen voor zwangere vrouwen, noch is het zo dat alcohol alleen bij die bevolkingscategorie voor problemen zorgt. Het lid verwijst in dat verband naar de te mijden combinatie van alcohol en antibiotica, die kan leiden tot darmklachten en cardiovasculaire ziekten.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) ziet het nut van een pictogram niet in. Volgens haar zou een gedifferentieerd preventiebeleid veel efficiënter zijn.

De heer Jean-Jacques Delhaye geeft aan dat hij problemen ondervindt met de producten mét pictogram die hem uit Frankrijk worden bezorgd. Hoewel hij in beginsel geen probleem heeft met dat pictogram, beklemtoont hij dat bepaalde personen nauwelijks inzien dat het bewuste pictogram alleen betrekking heeft op bepaalde alcoholhoudende dranken. Daardoor ontstaat bij sommigen de misvatting dat die producten bij een zwangerschap meer problemen kunnen opleveren, en dat zij dus gevaarlijker zijn voor de volksgezondheid in het algemeen.

De spreker verwijst tevens naar Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame, die overigens binnenkort wordt bijgestuurd. Indien de informatie op het etiket in de vorm van tekst wordt gegeven, bepaalt deze richtlijn dat zulks in verschillende talen moet gebeuren. Ingeval het etiket veel tekst bevat, wordt dat evenwel een onmogelijke opgave. Daarom moet een waarschuwend tekst bij voorkeur worden vervangen door een pictogram, dat los staat van elke taal.

De heer Philip Buisseret bevestigt dat verwarring dreigt te ontstaan tussen de levensmiddelen met pictogram en die zonder. Bovendien moet men rekening houden met de goederen die worden geëxporteerd. Verschillende nationale vereisten inzake etikettering leiden tot logistieke problemen en dus tot handelsbelemmeringen tussen lidstaten. Om de intracommunautaire handel niet te hinderen, lijkt een geharmoniseerd beleid op Europees vlak daarom meer aangewezen.

Mme Valérie De Bue (MR) voudrait savoir pourquoi les autres États européens ont rejeté le pictogram. Quels sont les arguments qui ont primé?

Mme Maya Detiège (sp.a) s'associe à la demande d'information de la précédente oratrice. Elle n'est pas favorable au pictogramme, qui est en l'état une mesure dissociée de toute politique globale visant à éviter que les femmes enceintes n'absorbent des boissons alcoolisées. Il n'y a d'ailleurs pas que l'alcool qui pose problème en cas de grossesse, ni qu'en cas de grossesse qu'il y a un problème avec l'absorption d'alcool. L'oratrice cite les mélanges à déconseiller de l'alcool et des antibiotiques, les problèmes intestinaux et les maladies cardio-vasculaires.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) ne voit pas l'utilité du pictogramme. Une politique de prévention différenciée serait bien plus efficace.

M. Jean-Jacques Delhaye met en évidence la difficulté à laquelle il est exposé lorsqu'il reçoit de France des marchandises sur lesquelles un pictogramme est apposé. Précisant qu'il n'a aucune objection à faire valoir sur le fond contre celui-ci, il soutient que certaines personnes ne comprennent guère que certaines boissons alcoolisées seulement sont concernées par ce pictogramme, ce qui fait naître chez d'aucuns la sensation erronée que ces produits sont plus susceptibles de poser problème en cas de grossesse et que ces produits sont donc plus dangereux pour la santé en général.

L'orateur rappelle aussi la directive 2000/13/CE du Parlement européen et du Conseil du 20 mars 2000 relative au rapprochement des législations des États membres concernant l'étiquetage et la présentation des denrées alimentaires ainsi que la publicité faite à leur égard, par ailleurs sur le point d'être révisée. Celle-ci impose plusieurs langues sur l'étiquetage en cas d'information par du texte. Si les messages textuels se multiplient, l'étiquetage devient une tâche impossible. Il convient donc de préférer le pictogramme, unique quelle que soit la langue, à un texte d'avertissement.

M. Philip Buisseret confirme le risque de confusion entre denrées sur lesquelles un pictogramme serait apposé et celles où aucun logo n'apparaîtrait. Il faut aussi tenir compte des exportations. Des exigences nationales différentes en matière d'étiquetage conduit à des problèmes logistiques importants et donc à des entraves au commerce entre les Pays membres. Pour ne pas faire d'obstacle au commerce intracommunautaire, une politique harmonisée au niveau Européen paraît donc plus indiquée.

7. Maatregelen waarvan de haalbaarheid moet worden nagegaan

a) *Alcoholsloten*

Verschillende sprekers zijn ingegaan op het wetsvoorstel om een alcoholslot te installeren in voertuigen voor professioneel goederenvervoer (DOC 52 0674/001). De verklaring preciseert, zonder het systeem aan te bevelen, dat in Canada reeds alcoholsloten worden aangebracht. Bij de bespreking van het wetsvoorstel werd verwezen naar het advies nr. 1655 van 10 oktober 2008 van de Nationale Arbeidsraad over de collectieve arbeidsovereenkomst inzake het alcohol- en drugbeleid in ondernemingen.

De heer Jean-Jacques Delhaye geeft aan dat de sector die hij vertegenwoordigt, voorstander is van het plaatsen van alcoholsloten. Dit is geen onwettige uitoefening van de geneeskunde; het zou integendeel onlogisch zijn geen gebruik te maken van een technologische ontwikkeling die ongetwijfeld preventief kan werken.

De heren Theo Vervloet, Tangui Vander Elst en Philip Buisseret zijn het eens met advies nr. 1655 van de NAR. Een nieuwe CAO onderhandeld tussen de sociale partners, maakt het mogelijk op bedrijfsniveau afspraken te maken over wat kan en niet kan op de werkvloer op het vlak van gebruik van drugs en alcohol. De werkgevers krijgen een termijn om een reglement op te stellen en in te voeren in hun onderneming. Het installeren van alcoholsloten is één van de maatregelen die zo'n reglement kan opnemen om garanties in te bouwen dat een voertuig waarvoor het bedrijf verantwoordelijk is, niet onder invloed wordt bestuurd.

Mevrouw Marijs Geirnaert beklemtoont dat deze maatregel de verkeersveiligheid ten goede kan komen. Ze betreurt evenwel dat hij alleen betrekking heeft op bepaalde beroepen en louter op de consumptie van alcohol, dus bijvoorbeeld niet op het gebruik van amfetamines. Ook zij schaaft zich achter advies nr. 1655, dat een coherente strategie naar voren schuift met het oog op de preventieve bestrijding van elk druggebruik in ondernemingen. Tevens moet worden voorzien in een geheel van meer gestructureerde maatregelen die niet alleen betrekking hebben op de controle, maar ook op de procedures binnen de onderneming, de voorlichting en de opvolging van de persoon bij wie een probleem is vastgesteld.

Mevrouw Pascale Anceaux vraagt zich af wat het begrip «alcoholrecidivist» precies inhoudt; pas als iemand aan dat begrip voldoet, mag een alcoholslot worden geïnstalleerd.

7. Mesures dont il faut examiner la faisabilité

a) *Alcolocks*

Plusieurs intervenants sont revenus sur la proposition visant à installer des *alcolocks* dans les véhicules destinés au transport professionnel (DOC 52 0674/001). La déclaration, sans aller jusqu'à recommander ce système, précise qu'au Canada, il existe déjà. En rapport avec cette discussion, il a été renvoyé au Conseil national du travail, qui a rendu un avis n° 1655 le 10 octobre 2008 sur «Une politique en matière d'alcool et de drogues dans l'entreprise».

M. Jean-Jacques Delhaye apporte l'appui du secteur qu'il représente dans la mise en place des systèmes *alcolocks*. Il ne s'agit pas d'un exercice illégal de la médecine; au contraire, il ne paraît pas concevable d'entraver une évolution technologique qui permettrait une prévention indubitable.

MM. Theo Vervloet, Tangui Vander Elst et Philip Buisseret souscrivent à l'avis n° 1655 du Conseil national du travail. Une nouvelle CCT a été négocié entre les partenaires sociaux. Elle permet de s'entendre au niveau de l'entreprise sur ce qui est autorisé et ce qui ne l'est pas au niveau de la consommation d'alcool et de drogues dans le cadre du travail. Les employeurs devront dans un délai, imposé par la nouvelle CCT, développer et introduire un règlement à cet effet au niveau de leur entreprise. L'installation d'*alcoloks* est une des mesures que ce règlement peut prévoir pour garantir qu'un véhicule pour lequel l'entreprise est responsable, ne soit conduit sous influence d'alcool.

Mme Marijs Geirnaert souligne que cette mesure permettrait d'augmenter la sécurité routière. Elle déplore toutefois que seules certaines professions et la seule consommation d'alcool soient ainsi visées, et non par exemple les amphétamines. L'oratrice précise souscrire elle aussi à l'avis n° 1655, qui développe une stratégie cohérente de lutte préventive contre toutes les drogues dans l'entreprise. Il convient aussi de construire un ensemble de mesures plus structurées concernant, outre le contrôle, les procédures au sein de l'entreprise, l'information et le suivi des personnes chez qui un problème a été détecté.

Mme Pascale Anceaux se demande ce que l'on entend par «récidiviste», qui est le critère permettant l'installation d'*alcolocks*.

De heer Raymond Gueibe geeft aan dat een alcohol-slot sommige probleemdrinkers wellicht met hun neus op de feiten kan drukken. Het is trouwens niet uitzonderlijk dat de teruggave van het rijbewijs rijkelijk met alcohol wordt gevierd.

De minister merkt op dat de staatssecretaris voor Mobiliteit, toegevoegd aan de eerste minister, haar heeft meegedeeld dat de alcoholsloten vanaf 2009 als mogelijke straf in het verkeersreglement kunnen worden opgenomen. Met betrekking tot de beroepschauffeurs wordt in overleg met de Europese Unie nagegaan of (vracht)wagens verplicht met dat systeem kunnen worden uitgerust.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a) is voorstander van de maatregel om alcoholsloten te installeren, omdat men moet voorkomen dat iemand in beschoon toestand aan het stuur plaatsneemt. Tevens moet men ingaan tegen het gebruik van amfetamines: aangezien die eveneens vaak worden gebruikt om stress in de hand te houden, brengen ook zij de verkeersveiligheid in het gedrang.

Mevrouw Marie-Claire Lambert (PS) vraagt zich af welke procedure men uit een juridisch oogpunt het best zou hanteren om alcoholsloten aan te brengen in voertuigen voor professioneel goederenvervoer. Op dat punt lopen de meningen uiteen: ofwel gebeurt dat via een wijziging van het koninklijk besluit nr. 78, ofwel via de wegcode.

b) Beperking van het bloedalcoholgehalte aan het stuur voor onervaren bestuurders

De minister geeft aan dat de staatssecretaris voor Mobiliteit, toegevoegd aan de eerste minister, beklemtoont dat onervaren bestuurders een hoge ongevalsrisicofactor hebben. Dat risico neemt nog toe als de bestuurder (zelfs maar weinig) gedronken heeft. Momenteel wordt nagegaan of een alcoholgehalte van 0,2 pro mille haalbaar is; dat gehalte wordt trouwens door de Europese Unie naar voren geschoven.

8. Maatregelen inzake de cijfergegevens en het onderzoek

De minister wenst meer onderzoek te voeren naar de efficiëntie van de bestaande preventie- en behandelingsprogramma's. Het Fonds tot bestrijding van de verslavingen heeft een onderzoek via de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen gefinancierd. De uitkomst daarvan wordt in 2010 verwacht. Voorts werden bij de POD Wetenschapsbeleid cijfergegevens opgevraagd over de overheidsuitgaven en de evolutie van de consumptie. Dat verzoek moet nog worden goedgekeurd.

M. Raymond Gueibe soutient que l'alcolock constitue peut-être un moyen de faire prendre conscience à certains qu'ils ont un problème avec leur consommation d'alcool. Il n'est pas rare en outre de voir des personnes qui fêtent la restitution de leur permis au cours d'une soirée bien arrosée.

La ministre relève que son collègue, le secrétaire d'État à la Mobilité, adjoint au premier ministre, lui a annoncé que les *alcolocks* pourraient être intégrés dès 2009 dans le Code de la route, comme sanction possible. En ce qui concerne les professionnels de la route, il est examiné en concertation avec l'Union européenne s'il est possible d'équiper obligatoirement les camions et les voitures de ce système.

Mme Maya Detiège (sp.a) se dit positive à la mesure visant à installer des *alcolocks*. Il faut éviter que des personnes imbibées d'alcool ne prennent le volant. Il faudra aussi lutter contre l'utilisation d'amphétamines, qui sont également très utilisées pour gérer le stress et qui posent problème en termes de sécurité routière.

Mme Marie-Claire Lambert (PS) se demande quelle serait juridiquement la meilleure procédure pour introduire les *alcolocks* dans les véhicules destinés au transport professionnel. Une controverse semble s'être développée sur ce point, entre ceux qui voudraient modifier l'arrêté royal n° 78 et ceux qui voudraient viser le Code de la route.

b) Limiter le taux d'alcoolémie au volant pour les conducteurs inexpérimentés

La ministre informe que le cabinet du secrétaire d'État à la Mobilité, adjoint au premier ministre, souligne que les conducteurs inexpérimentés présentent un risque important d'accident. Ce risque est encore plus élevé en cas de taux d'alcoolémie, même faible. Un taux de 0,2 pour mille est à l'étude. Ce taux est d'ailleurs privilégié par l'Union européenne.

8. Mesures relatives aux données chiffrées et à la recherche

La ministre souhaite intensifier la recherche sur l'efficacité des programmes de prévention et de traitements existants. Le Fonds de lutte contre les assuétudes a financé une étude par le biais du VAD. Les résultats en sont attendus en 2010. Des chiffres sur les dépenses publiques et sur l'évolution de la consommation ont été par ailleurs commandés au SPP Politique scientifique. Elle doit encore être approuvée.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a) is verontrust dat de onderzoeken over alcoholisme schaars zijn, en dat over alcoholisme zo weinig geweten is.

B. Maatregelen die in de verklaring zouden moeten worden opgenomen, voorstellen en denkpistes

Verscheidene sprekers betreuren dat bepaalde maatregelen niet in de verklaring zijn opgenomen. Ze doen een aantal voorstellen en tekenen nieuwe denkpistes uit.

1. Bepaalde reclamestrategieën bestrijden

Mevrouw Pascale Anceaux had graag gezien dat men een inspanning doet om de uitvoering van bepaalde van die strategieën te verhinderen. Gebeurt dat niet, dan dienen de op het vlak van marketing en reclame aanbevolen maatregelen alleen maar om het geweten te sussen. De spreekster verwijst naar de reclamespots waarin jonge volwassenen ten tonele worden gevoerd, met wie adolescenten zich willen vereenzelvigen. Die techniek is geniepiger: adolescenten willen meestal niet lijken op hun gelijken, maar beschouwen zich reeds als volwassen.

De heer Raymond Gueibe pleit ervoor de jongeren bij de zaak te betrekken, door hen in klare taal uit te leggen hoe reclame tot stand komt en wat de bedoeling ervan is. De spreker is verontrust dat bepaalde industriële ondernemingen zich specifiek richten tot vrouwen jonger dan 45 jaar. Volgens hem is het ontoelaatbaar uitdrukkelijk aan te geven dat men het gemunt heeft op degenen die het consumptiepatroon van het gezin bepalen.

De heer Ludovic Henrard herinnert eraan dat alcohol de laatste drug is waarvoor reclame mag worden gemaakt. De verenigingen tegen alcoholisme hebben de grootste moeite om met hun preventieboodschap op te boksen tegen de alcoholreclame.

Het Fonds tot bestrijding van de verslavingen staat deels in voor de financiering van de verenigingen die in die sector actief zijn. De aldus ter beschikking gestelde middelen vallen bijzonder pover uit naast die van de producenten, die het zich kunnen permitteren complexe en weldoordachte strategieën uit te werken. De spreker verwijst naar de brochure «*Les publicitaires savent pourquoi*», die onder meer beschikbaar is op de website www.infordrogues.be. Tevens hekelt hij de alcoholvrije dranken van het type «*Kidibul*», die de doelgroep (de allerjongsten) voorbereidt op de consumptie van alcohol op volwassen leeftijd.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a) heeft bedenkingen bij de laatste opmerking van de vorige spreker. Zij wenst te

Mme Maya Detiège (sp.a) s'inquiète de la pauvreté des études et des connaissances disponibles en matière d'alcoolisme.

B. Mesures qui pourraient s'y trouver, propositions et pistes

Plusieurs intervenants ont regretté l'absence de certaines mesures dans la déclaration. Ils ont émis des propositions et tracé de nouvelles pistes.

1. Lutter contre certaines stratégies publicitaires

Mme Pascale Anceaux demande qu'un effort soit fourni pour obvier à certaines de ces stratégies. Sinon, les mesures recommandées concernant le marketing et la publicité ne serviront qu'à se donner bonne conscience. L'intervenante cite le marketing qui met en scène de jeunes adultes, auxquels les adolescents veulent s'identifier. Cette technique est plus sournoise, car les adolescents n'ont en général pas envie de ressembler à leurs pairs, mais se destinent au contraire déjà à être adultes.

M. Raymond Gueibe plaide pour impliquer les jeunes en leur exposant clairement le processus publicitaire et ses enjeux. L'orateur s'inquiète d'entendre certains industriels viser spécifiquement les femmes de moins de 45 ans. Il est inadmissible selon lui de déclarer explicitement qu'on vise celles qui définissent le comportement de consommation de la famille.

M. Ludovic Henrard rappelle que l'alcool est la dernière drogue pour laquelle la publicité reste autorisée. Les associations de lutte contre l'alcoolisme endurent de profondes difficultés à concurrencer les messages publicitaires par leur message de prévention.

Le Fonds de lutte contre les assuétude finance pour partie des associations actives dans ce secteur. Les moyens ainsi débouqués sont très faibles en comparaison de ceux dont les producteurs disposent: ces moyens leur permettent de développer des stratégies complexes et bien étudiées. L'orateur se réfère à une brochure, «*les publicitaires savent pourquoi*», disponible notamment sur le site internet d'Infor-Drogues. Il critique aussi les boissons non alcoolisées de type «*Kidibul*», destinées aux plus jeunes, en soulignant qu'elles préparent à la consommation d'alcool une fois adulte.

Mme Maya Detiège (sp.a) émet des réserves sur cette dernière critique et demande sur quelles études le pré-

weten op welke onderzoeken hij zich baseert om zulke uitspraken te doen.

Mevrouw Pascale Anceaux wijst erop dat die dranken worden aangeboden in flessen die op champagneflessen lijken.

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) hekelt het feit dat alcoholhoudende dranken soms tegen zeer lage prijzen worden aangeboden, onder meer op studentenfeesten of op andere massa-evenementen die door jongeren worden bezocht.

Net als de vorige spreker meent *de minister* dat dergelijke praktijken niet door de beugel kunnen.

Volgens *de heer Jean-Jacques Delhay* moet de oorzaak van de diverse door de vorige sprekers aangegeven kritiekpunten worden gezocht in het feit dat de ouders hun verantwoordelijkheid niet opnemen. Samen met de school moeten zij hun opvoedkundige taak ter harte nemen; dat houdt tevens in dat zij hun kroost moeten leren omgaan met reclame.

2. Maatregelen nemen inzake zorg

Mevrouw Marijs Geirnaert betreurt het ontbreken van een echte waaier van zorgmaatregelen. De enige verwezenlijkingen komen niet tot uiting in de verklaring. Een echt beleid van voortgezette opleiding van de beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg ware nuttig.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a) is het eens met wat mevrouw Geirnaert zegt en ze attendeert erop dat de apotheker een vooraanstaande rol zou kunnen krijgen in het zorgtraject van de drankverslaafde patiënten.

Ook *mevrouw Pascale Anceaux* stelt het ontbreken van enige zorggerelateerde maatregel aan de kaak en ze wijst erop dat alcoholverslaafden een verschillende therapeutische aanpak vereisen. Onder die maatregelen moet ook de preventie worden verstaan, in haar Pasteurische benadering (een handeling of een reeks van handelingen om te verhinderen dat iets gebeurt). Beroepsbeoefenaars op het gebied van de opvoeding en van de gezondheid opleiden, is essentieel.

Aan de bevordering van de gezondheid moet een strategie ten grondslag liggen die berust op door de bevolking bepaalde behoeften. Ze kan werken rond de beschermingsfactoren – op individueel of collectief niveau – en op de gezondheidsdeterminanten naar gelang van de contexten die problemen veroorzaken of in stand houden. Voorts kan ze ernaar streven de beroepsbeoefenaars te betrekken en transversale samenwerking tussen sectoren te bevorderen.

cédent orateur se fonde pour poser cette affirmation.

Mme Pascale Anceaux rappelle que ces boissons prennent l'aspect de bouteilles de champagne.

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) dénonce la pratique qui consiste à proposer des produits alcoolisés à très bas prix, notamment au cours de soirées étudiantes ou d'autres manifestations de masse associant des jeunes.

La ministre concède à la précédente oratrice que cette pratique n'est pas admissible.

M. Jean-Jacques Delhay estime que la cause des différentes critiques exposées par les précédents orateurs repose dans la démission parentale. Les parents, ensemble avec l'école, doivent assumer leur rôle dans l'éducation, y compris à la gestion des messages publicitaires.

2. Prendre des mesures relatives aux soins

Mme Marijs Geirnaert déplore l'absence d'une vraie palette de mesures relatives aux soins. Les seuls acquis sont noyés dans la déclaration. Une vraie politique de formation permanente des professionnels des soins serait utile.

Mme Maya Detiège (sp.a) appuie les propos de Mme Geirnaert et souligne que le pharmacien pourrait se voir attribuer un rôle éminent dans le trajet de soins des patients alcooliques.

Mme Pascale Anceaux dénonce elle aussi l'absence de toute mesure relative aux soins, en soulignant que les personnes alcooliques nécessitent une approche thérapeutique différente. Ces mesures doivent aussi s'entendre de la prévention, dans son optique pasteurienne (un acte ou un ensemble d'actes posé(s) pour empêcher que quelque chose ne se passe). Former les professionnels de l'éducation et de la santé est essentiel.

La promotion de la santé doit s'articuler autour d'une stratégie, s'appuyant sur des besoins définis par la population, travailler sur les facteurs de protection au niveau individuel ou collectif, travailler sur les déterminants de la santé selon les contextes qui produisent ou alimentent les problèmes, associer les professionnels et promouvoir les collaborations transversales entre secteurs.

3. Een aangepaste opleiding garanderen

De heer Raymond Gueibe merkt op dat de geneeskundeopleiding er voordeel zou bij hebben, mocht specifiek onderricht worden gegeven over alcohol. Vandaag is de voorlichting daarover versnipperd. Er bestaat geen enkel onderricht dat speciaal op dat probleem is gericht. De spreker vreest zijn collega's slechts beperkt gevoelig zijn voor dat soort van moeilijkheden.

De heer Jacques Otlet (MR) wijst erop dat in de opleiding van de eerstelijnsartsen maar heel weinig aandacht wordt besteed aan de strijd tegen het overmatig alcoholgebruik.

Mevrouw Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) is verbaasd dat een dergelijke opleiding niet bestaat.

Mevrouw Marijs Geirnaert verruimt de discussie tot de specialisten. Ook zij zijn terzake nauwelijks opgeleid. Dat is des te verwonderlijker als men ziet welke opleiding zij in het kader van de drugsbestrijding krijgen. Het gaat echter om een federale bevoegdheid.

Voorzitster Muriel Gerkens is meer in het algemeen verwonderd over het ontbreken van enige maatregel inzake zorg.

De minister geeft aan de vorige sprekers toe dat de artsen, en meer in het bijzonder en in de eerst plaats de huisartsen, beter zouden moeten worden opgeleid. Ze verbindt zich ertoe een en ander te bespreken in het kader van de Nationale Commissie artsen-ziekenfondsen. De preventieconsultatie is geconcentreerd rond modules. Een daarvan zou betrekking kunnen hebben op de bestrijding van het alcoholisme.

4. Andere doelgroepen bepalen

Mevrouw Pascale Anceaux betreurt dat een en ander alleen op de jongeren en de zwangere vrouwen betrekking heeft. Vooral mannen tussen 35 en 55 jaar zijn immers probleemgebruikers: hun consumptie is buitensporig en ze raken verslaafd.

De heer Jacques Otlet (MR) herinnert eraan dat het aantal alcoholverslaafde volwassenen verontrustend is. Ze mogen niet over het hoofd worden gezien bij de bepaling van de doelgroepen.

3. Garantir une formation adéquate

M. Raymond Gueibe relève que la formation des médecins gagnerait à comprendre un enseignement spécifique concernant l'alcool. Les informations restent trop éparées. Il n'existe aucun enseignement spécialement dédié à ce problème. L'orateur craint une sensibilité réduite de ses collègues à ce type de difficultés.

M. Jacques Otlet (MR) souligne la pauvreté de la formation des médecins de première ligne dans la lutte contre l'alcoolémie.

Mme Katia della Faille de Leverghem (Open Vld) s'étonne de l'absence d'une telle formation.

Mme Marijs Geirnaert élargit le propos aux médecins spécialistes: eux aussi ne sont guère formés. Ceci est d'autant plus étonnant lorsqu'on constate la formation dont ils bénéficient dans le cadre de la lutte contre les drogues. Or, il s'agit d'une compétence fédérale.

Mme Muriel Gerkens, présidente, s'étonne plus généralement de l'absence de toute mesure relative aux soins.

La ministre accorde aux précédents orateurs qu'il faudrait une meilleure formation des médecins, spécialement et dans un premier temps des généralistes. L'intervenante s'engage à en discuter avec les intervenants dans le cadre de la commission médico-mutualiste. La consultation de prévention s'articulera autour de modules. L'un de ceux-ci pourrait utilement concerner la lutte contre l'alcoolisme.

4. Définir d'autres groupes cibles

Mme Pascale Anceaux déplore que seuls les jeunes ou les femmes enceintes soient visés. En effet, les principaux consommateurs problématiques sont des hommes de 35 à 55 ans: la consommation y est excessive et ces personnes en deviennent dépendants.

M. Jacques Otlet (MR) rappelle que le nombre d'adultes qui sombrent dans l'alcool est préoccupant: il convient de ne pas les omettre dans la définition des groupes cibles.

5. Andere problematische gedragingen bepalen

a) Alcoholvrije plaatsen, activiteiten of verantwoordelijkheden bepalen

Mevrouw Pascale Anceaux betreurt dat geen aandacht wordt besteed aan de nochtans door de hulpverenigingen vaak voor het voetlicht gebrachte kwestie van het alcoholgebruik op het werk.

De heer Raymond Gueibe wijst erop dat artikel 34 van het algemeen reglement op de politie over het wegverkeer bepaalt dat het alcoholgehalte een heel laag promille niet mag overschrijden. Uit dat voorbeeld blijkt dat een aantal activiteiten of verantwoordelijkheden zouden moeten worden bepaald waarvoor een nul promille geldt. De spreker geeft het voorbeeld van de activiteiten met jongeren (onder meer de scouts).

b) Comadriken aanpakken

Mevrouw Valérie De Bue (MR) wijst met aandring op de kwestie van het comadriken (*binge drinking*). Dat is een verontrustend eersterangsfenomeen, onder meer bij de scholieren. De spreker heeft in haar gemeente een beleid gesteund waarbij de veldwerkers worden betrokken. De scholen voelen zich moeilijk betrokken bij een probleem waarvan de gevolgen buiten de schoolmuren opvallen. Er zijn al gevallen van comateuze toestanden als gevolg van alcoholgebruik opgetekend. De spreker herinnert aan het project «*café futé*». Wat zijn de gevolgen van het bingen voor de hersenen?

De heer Raymond Gueibe stipt aan dat dit verschijnsel verband houdt met de systematische neiging van de jongeren om zich te distantiëren van de volwassenen, risicogedrag te vertonen en te provoceren. Hij verwijst naar het «spel met de halsdoek». Hij pleit ervoor dat niemand een «mede-alcoholist» wordt, dat wil zeggen dat hij of zij het collateraal slachtoffer wordt van het problematisch alcoholgebruik van een ander. Niemand mag tegen zijn wil het slachtoffer worden van het alcoholisme van een ander.

Uit reeds gevoerde onderzoeken blijkt dat dit gedrag schade veroorzaakt aan de hersenen. Er is echter nog geen enkel onderzoek naar gedaan of die letsels definitief zijn.

De heer Jean-Jacques Delhaye betwist niet dat het knelpunt wel degelijk relevant is, maar stelt vast dat er nog meer soortgelijke problemen zijn, zoals het overmatige voorschrijven van antidepressiva door psychiaters en zorgverleners.

De minister geeft toe dat *binge drinking* een groot probleem vormt voor de volksgezondheid.

5. Définir d'autres comportements problématiques

a) Définir des lieux, des activités ou des responsabilités sans alcool

Mme Pascale Anceaux regrette qu'on n'accorde aucune importance à la question, pourtant souvent soulignée par les associations de soutien, de la consommation d'alcool au travail.

M. Raymond Gueibe rappelle que le règlement général de la police impose un degré 0 d'alcoolémie. Cet exemple illustre qu'il faudrait définir une série d'activités ou de responsabilités qui appellent un degré 0 d'alcoolémie. L'orateur cite l'exemple des activités avec des jeunes (notamment les scouts).

b) S'attaquer à la biture express

Mme Valérie De Bue (MR) insiste sur la question de la biture express (*binge drinking*), qui constitue un phénomène inquiétant de premier plan, notamment dans les centres scolaires. Dans sa commune, l'oratrice a soutenu une politique associant les acteurs de terrain. Les écoles se sentent difficilement concernées par un problème dont les effets sont tangibles hors de l'enceinte scolaire. Des comas éthyliques ont déjà été enregistrés. L'oratrice rappelle le projet «*Café futé*». Quelles sont les conséquences de ces bitures sur le cerveau?

M. Raymond Gueibe informe que ce phénomène s'inscrit dans le penchant systématique des adolescents à vouloir se démarquer des adultes, à adopter des comportements à risque et à provoquer. L'orateur rappelle le «jeu du foulard». Il plaide pour que personne ne devienne un «co-alcoolique», à savoir la victime collatérale d'une consommation problématique d'alcool. Nul ne peut être contre son gré la victime de l'alcoolisme de l'autre.

Des études ont déjà été menées, qui permettent de mettre en évidence des lésions au cerveau. Toutefois, il n'existe encore aucune étude sur la question de savoir si ces lésions subsistent.

M. Jean-Jacques Delhaye ne conteste pas la pertinence du problème, mais constate qu'il existe aussi des phénomènes analogues, tels que la surprescription d'antidépresseurs, qui sont le fait des psychiatres et des prestataires de soins.

La ministre reconnaît que la biture express est un problème majeur de santé publique.

6. De oorzaken aanpakken

Volgens *mevrouw Rita De Bont (VB)* wordt niets ondernomen om de oorzaken van alcoholisme te bestrijden. In de westerse samenleving staan sommigen dusdanig onder stress dat ze de consumptie van alcohol als de enige uitweg zien. Dat alcohol in onze cultuur volledig wordt aanvaard, is ook om de problematische sociale structuur van onze samenleving aan te kunnen.

Mevrouw Maya Detiège (sp.a), zelf apotheker, herinnert eraan dat niet alleen alcohol, maar ook andere middelen, met name antidepressiva, worden gebruikt om stress tegen te gaan.

VI. — VARIA

A. Epistemologie

Mevrouw Pascale Anceaux had graag gezien dat een onderscheid wordt gemaakt tussen overmatig alcoholisme, probleemdrinken, alcoholisme, matige dronkenschap en gelegenheidsdrinken in sociaal verband; in dat laatste geval heeft de consumptie van alcohol wel degelijk een functie.

*De heer Jean-Jacques Delhay*e verzet er zich tegen dat producenten van bier, wijn en geestrijke dranken worden omschreven als «alcoholproducenten»: die term is niet alleen pejoratief, maar ook verkeerd uit biochemisch oogpunt.

B. Methode

Mevrouw Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) vraagt waarom men zich bij het opstellen van het Nationaal Kankerplan niet heeft geïnspireerd op de methode die werd gebruikt om de verklaring op te stellen, waar alle voor de volksgezondheid bevoegde ministers bij werden betrokken vooraleer beslissingen werden genomen.

De minister antwoordt dat dringende problemen dringend moeten worden opgelost. Bij het opstellen van het Nationaal Kankerplan gingen de beslissingen soms aan het overleg vooraf.

6. Agir sur les causes

Mme Rita De Bont (VB) estime qu'aucune attention n'est accordée à lutter contre les causes de l'alcoolisme. Celui-ci est bien souvent la seule réponse que certains trouvent au stress dans les sociétés occidentales. Si l'alcool est intégré dans notre culture, c'est parce qu'il constitue un dérivatif à une structuration sociale problématique.

Mme Maya Detiège (sp.a), qui révèle sa qualité de pharmacienne, rappelle que d'autres substances que l'alcool, des antidépresseurs notamment, sont utilisées pour lutter contre le stress.

VI.— DIVERS

A. Epistémologie

Mme Pascale Anceaux voudrait qu'on distingue l'alcoolisation excessive, l'alcoolisation problématique, l'alcoolisme, l'ivresse raisonnable et la ponctuation de temps sociaux en quête de lien social: dans ce dernier cas, l'alcool se définit par sa fonction.

*M. Jean-Jacques Delhay*e s'oppose à l'utilisation du terme «alcooler» pour désigner les producteurs de bières, de vins et de spiritueux: péjoratif, ce terme est en outre erroné d'un point de vue biochimique.

B. Méthodologie

Mme Thérèse Snoy et d'Oppuers (Ecolo-Groen!) demande pourquoi il n'a pas été possible de s'inspirer de la méthodologie de rédaction de la déclaration (où l'ensemble des ministres compétents pour la Santé publique se sont associés avant que les décisions ne soient prises) dans la construction du Plan fédéral de lutte contre le cancer.

La ministre lui répond que des problèmes urgents appellent des solutions d'urgence. C'est pourquoi, dans le Plan fédéral de lutte contre le cancer, la prise de décision a parfois précédé la concertation.

De heer Theo Vervloet feliciteert de minister met haar efficiënte aanpak van de kankerbestrijding. Voorts is het niet makkelijk parallellen te trekken tussen de bestrijding van kanker en die van alcoholisme; ook mag de voor de bestrijding van het roken gehanteerde methode niet worden gelijkgeschakeld met die voor de bestrijding van de bierconsumptie.

Roken schaadt de gezondheid vanaf de eerste sigaret. Voor bier drinken geldt dit niet, één of twee biertjes zijn nog niet schadelijk.

De rapporteur,

Maya DETIEGE

De voorzitter,

Muriel GERKENS

M. Theo Vervloet félicite la ministre pour son action efficace en matière de lutte contre le cancer. Il est par ailleurs difficile de tracer des parallélismes entre la lutte contre cette affection et celle contre l'alcoolisme, tout comme il n'est pas permis d'assimiler dans la méthodologie le tabac et la bière.

Fumer nuit à la santé, dès la première cigarette. Cela n'est pas le cas de la bière : boire une ou deux bières n'est pas encore malsain.

Le rapporteur,

Maya DETIEGE

La présidente,

Muriel GERKENS